

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bakalářská práce

Pavla Stebnická

Folklor jako způsob trávení volného času mládeže

Olomouc 2018

vedoucí práce: doc. PhDr. Tomáš Čech, Ph.D.

PROHLÁŠENÍ

*Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a že jsem použila jen uvede-
ných pramenů a literatury.*

V Olomouci, dne 13. 4. 2018

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji doc. PhDr. Tomáši Čechovi, Ph.D., za jeho podněty a rady, které mi jako vedoucí mé bakalářské práce poskytoval, při jejím zpracování.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Pavla Stebnická
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	Doc. PhDr. Tomáš Čech Ph.D.
Rok obhajoby:	2018

Název práce:	Folklor jako způsob trávení volného času mládeže
Název v angličtině:	Folklor as a way of spending free time for young people
Anotace práce:	Bakalářská práce pojednává o folkloru jako o možnosti trávení volného času. Je rozdělena do čtyř částí. Nejprve je charakterizován folklor a tradice, které se dodržují na Kyjovsku. Dále se práce zabývá volným časem. Ve třetí části jsou popsány psychologické aspekty dospívání. Praktická část je zaměřena na zjištění toho, jaký má folklor význam pro mládež. A jaké faktory ovlivnily jedince při výběru této aktivity a co jim přináší. Z odpovědí vyplynulo, že je tato aktivita naplňuje, přináší jim přátelství a zážitky.
Klíčová slova:	Klíčová slova: volný čas, folklor, mládež, životní styl, Slováký soubor, motivace
Anotace v angličtině:	The bachelor thesis deals with folklore as a possibility of spending free time. It is divided into four parts. Firstly, it is characterized by the folklore and traditions that are observed in Kyjovsko. Further, the thesis deals with leisure time. The third part describes psychological aspects of adolescence. The practical part is focused on determining the importance of

	folklore for young people. And which factors influenced individuals in choosing this activity and what it brings to them. The answers showed that this activity is fulfilling, bringing friendship and experience.
Klíčová slova v angličtině:	Keywords: leisure time, folklore, young people, lifestyle, Slovacky soubor, motivation
Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1 - ukázky kyjovského kroje Příloha č. 2 - přepis rozhovorů
Rozsah práce:	45 stran
Jazyk práce:	Český jazyk

Obsah

Úvod.....	7
1 Folklor a folklorismus	8
1.1 Členění folkloru.....	8
1.2 Zvyky, tradice a akce na Kyjovsku	10
1.3 Kroje na Kyjovsku	13
1.4 Nositelé tradic na Kyjovsku	14
2 Volný čas	16
2.1 Funkce volného času	16
2.2 Vymezení volného času	17
2.3 Prevence před nezvládnutým volným čase a důsledky nezvládnutého volného času	18
2.4 Výchova ve volném čase.....	19
2.5 Pedagogika volného času	20
2.6 Faktory ovlivňující výběr volnočasových aktivit.....	21
2.7 Působení ve folklorním souboru jako volnočasová aktivita.....	24
3 Psychologické aspekty dospívání	26
3.1 Období prepuberty.....	26
3.2 Období puberty.....	27
3.3 Období adolescence.....	28
4 Praktická část	30
4.1 Cíl výzkumu	30
4.2 Specifika kvalitativního výzkumu.....	30
4.3 Výzkumná metoda.....	31
4.4 Výzkumný vzorek	32
4.5 Analýza a interpretace dat	32
4.6 Shrnutí výzkumné části	40
Závěr	41
Použitá literatura	42
Seznam tabulek	44
Seznam příloh.....	45

Úvod

Jako téma své bakalářské práce jsem si zvolila „Folklor jako způsob trávení volného času mládeže“. Námět folkloru jsem si vybrala proto, že sama v této oblasti působím už od svých čtyř let, kdy mě rodiče poprvé přihlásili do dětského souboru. Pravidelně jsme se scházeli na zkouškách a téměř každý víkend jsme měli nějaké vystoupení. Vystoupení i zkoušky nám zabíraly mnoho volného času, ale to mi vůbec nevadilo, protože jsme zde byli úžasný kolektiv. Naučila jsem se zde tance a písně, které jsou typické pro náš region, a formou různých pásem jsem se seznamovala se zvyky, specifickými pro náš kraj. To vše, se mi velice zalíbilo a od té doby, folklor patří k mým největším zálibám a zároveň je pro mne srdcovou záležitostí.

Bakalářská práce je členěna na část teoretickou a část praktickou. V teoretické části se tedy nejprve budu zabývat folklorem. Vymeším co je folklor a folklorismus, jeho členění a dále se zaměřím na folklor na Kyjovsku, odkud pocházím. Kyjovsko spadá pod oblast Slovácka, přesněji slováckého Dolňácka. Ta je charakteristická zpěvem, tancem, vínem, tradicemi a krásnými kroji. K této části naší republiky prostě folklor neodmyslitelně patří. Právě krásu kyjovského kroje se pokusím vystihnout v první kapitole a také popíši tradice, které se u nás ještě stále dodržují.

Ve druhé kapitole se budu věnovat volnému času. Charakterizuji co je volný čas, jaké jsou jeho funkce, zmíním i pedagogiku volného času a faktory, které ovlivňují výběr volnočasových aktivit. Protože je práce zaměřena na mládež, na konci teoretické části charakterizuji aspekty dospívání.

Hlavním cílem praktické části bude zjistit, jak folklor ovlivňuje trávení volného času mládeže, která navštěvuje folklorní sdružení, a co jim folklor přináší. Odpovědi získám pomocí kvalitativního výzkumu a jako výzkumnou metodu použiji rozhovor. Ten mi poskytnou mladší tanečníci tzv. přípravky, což je jedna ze složek Slováckého souboru Kyjov.

Díky folkloru jsem zažila mnoho nepopsatelných zážitků, podívala jsem se do zemí, které bych jinak neměla možnost navštívit a získala jsem zde přátele na celý život.

1 Folklor a folklorismus

Slovo folklor pochází z anglického „folk“ - lid a „lore“ tradice, znalosti. „Folklor je součástí lidové kultury a zahrnuje tvorbu, která vzniká spontánně, anonymně a bez písemné fixace mezi venkovskými a částečně i městskými vrstvami a je tradována ústním podáním (Jančář, 2000, s. 248).

Každé folklorní dílo je individuálním projevem interpretů, zpěváků, vypravěčů a šířilo se pomocí kontaktů mezi lidmi.

Vědním oborem, který zkoumá folklor je folkloristika. Ta při svém studiu využívá mnohých vědních disciplín. Především vychází ze zápisů písní, pověstí, her, z kronik, fotografií a jiných dochovaných materiálů. Pro folkloristiku je významný zdroj získaný přímo z úst od pamětníků, vypravěčů, zpěváků... (Leščák, 2006, s. 31).

V dnešní době se hovoří o mnohých jevech jako o folklorních. Leščák (2006, s. 99, 100) však upozorňuje na rozdíl slova folklor a folklorismus. O folklorismu hovoří jako o druhé existenci folkloru, kdy jevy z původního prostředí pronikají do prostředí nového. Proto vystupování souborů a populárních folklorních zpěváků na festivalech, v televizi či rádiu bychom měli označovat jako folklorismus.

Folklor a folklorismus má i své specifické znaky. U folkloru se jedná o kolektivnost, spontánnost, tradičnost. Šíří se komunikací mezi lidmi, má mnoho variant a je projevem menších sociálních skupin. Kdež to folklorismus bývá organizovaný, je projevem masové kultury a je vědomě stylizovaný (Mička, 2005).

1.1 Členění folkloru

Jančář (2000) folklor člení na slovesný, hudební a taneční.

Slovesný folklor

Do slovesného folkloru řadíme pohádky, pověsti, legendy, povídky, anekdoty, humorky, ale také lidové divadlo. K lidovému divadlu patří všechny folklorní projevy, kde se lidé mění v jiné postavy, bytosti, zvířata a využívají kostýmů, rekvizit, masek, dramatického textu. Řadíme sem například průvod masek, pochovávaní basy, ale i svatbu, hody, jízdu králů aj. V popředí zájmu sběratelů stojí především pohádky a povídky. Pohádky jsou vlastně povídky s pestřejším dějem, kde hraje hlavní roli především fantazie vypravěče. Nejčastější byly právě pohádky fantastické,

ve kterých vystupovali stateční princové, krásné princezny, draci a mnohé kouzelné předměty. Vyprávění tvořily i pohádky realistické, kde se děj odehrával na skutečné půdě, zveličují každodenní život, situace i postavy. Menší skupinu tvoří pohádky zvířecí, jako hloupý vlk a chytrá liška a pohádky legendární, které čerpají z náboženské tradice. U pohádek se často používalo protikladů (hloupý muž a chytrá žena), přívlastků (spanilá princezna), úvodní a závěrečné formule (Bylo, nebylo...). Pohádky obsahovaly i specifické prvky pro danou oblast, z které pocházely. Z tradičního vyprávění největší místo zaujímaly pověrečné povídky, které byly přednášeny jako osobní zkušenost a postavy se vnímají jako skutečné. Vyprávěním si lidé zkracovali chvíle, povídali si pro zasmání a pro potěšení. Nejraději měli povídání humorné a ze života (Jančář, 2000, s. 248-269).

Hudební folklor

Hudební folklor tvoří písně a skladby mnohé povahy. Většinou jsou to písně jednodušší, které provázejí všední a různé slavnostní okamžiky života. Autoři mnoha písní nejsou známí. Samotná píseň se v průběhu generací obměňovala. Jeden interpret přidal slova, jiný je ubral a další zase pozměnil nápěv. Nejvíce je písní milostných. Milostná tematika se objevuje i v písních vojenských, žertovných, obřadních či epických. Často se v nich zpívá o šťastné, ale i nešťastné lásce, o žertovném škádlení mezi mladými lidmi. Nepříliš veselé jsou písně o manželství, kde si ženy stěžují na muže a na svůj těžký život. Početné jsou rekrutské písně. Na Moravě jsou hojné i balady a písně s tureckou tematikou. Z obřadních písní jsou nejpočetnější písně týkající se svatebního obřadu a svatebních zvyků. Početnou skupinu tvoří písně taneční. A to písně k párovým tancům či mužským sólovým tancům jako je například verbuňk nebo odzemek. Specifický druh jsou pak písně zpívané ve volném prostoru jako třeba písně, které děti zpívaly na pastvě, volaly na sebe z kopců - tzv. halekačky. V souhrnu se písně zpívaly snad úplně o všem (Jančář, 2000, s. 275-281).

Taneční folklor

Taneční folklor. „Tanec je prastarým kulturním projevem lidstva.“ Tanec sloužil už odedávna převážně k rituálním obřadům. Člověk tancem vyjadřuje své pocity, představuje pro něj zábavu nebo odpočinek, slouží k seznámení mladých lidí. Po celý rok byla řada mnohých tanečních příležitostí. Ty se vztahovaly především k církevním svátkům a k dokončení zemědělských prací. Tance a zpěv utichly jen v době od fašaňku po Velikonoce, kdy se pochová basa a dodržuje se půst. O lidový tanec byl velký zájem především po osvobození v roce 1945, kdy

začaly vznikat mnohé soubory. Období padesátých let dvacátého století je pak obdobím, kdy se na Moravě tance hojně zapisovaly, sbíraly a využívaly především pro činnost folklorních souborů. Také se ustálila typologie tanečního folkloru. Tanec můžeme dělit dle mnohých kritérií. Například podle počtu tanečníků, na ženské, mužské, podle prostorového uspořádání (kruhové, řadové apod.), dále dělení dle rytmu (dvoudobé, třídobé apod.), figurální, obřadní nebo podle vazby na hudební doprovod. Každý region má pak své typické tance. Například na Hané tance coufivé, na Kyjovsku se tančí skočná, na Hornácku sedlácká, na Valašsku je známým mužským tancem odzemek a nejznámější mužský tanec na celém Slovácku je verbuňk (Jančář, 2000, s. 304-324).

Také bychom mohli vyčlenit dětský folklor. Za dětský folklor považujeme různé hudební, taneční, slovesné a dramatické projevy mezi dětmi. Můžeme do něj zařadit i sportovní a výtvarné hry a pověry. Členíme jej na folklor pro děti a vlastní folklor dětí. Folklor pro děti je tvořen dospělými, kdy si rodič hraje s dítětem, zpívá mu ukolébavku. Vlastní folklor dětí je přímo jejich tvorbou, například rozpočítávadla, říkanky, škádlivky, ale také vyprávění, pověsti, legendy, které v dnešní době nahradily především vtipy nebo strašidelné příběhy. Ovšem hranice mezi těmito skupinami se prolínají. Zvláštní druh dětského folkloru představují dětské obřady a různé obchůzky. Děti chodívaly na Mikuláše, na tři krále, vynášely Morenu, chlapi chodívali s hrkači na Velikonoce, otloukali písťalky aj. Při těchto obchůzkách zpívaly, tancovaly, říkaly básničky (Leščák, 2006, s. 59-61). Dětský folklor má u dítěte důležité postavení. Rozvíjí smysly dětí, jejich pohyb, sociální dovednosti, fantazii a seznamuje je s kulturou.

1.2 Zvyky, tradice a akce na Kyjovsku

Na Kyjovsku se dodržuje ještě mnoho tradic, zvyků a koná se spousta folklorních akcí. K těm nejznámějším patří hody, které pořádá téměř každá obec. Hody se slaví podle patrona, kterému byl místní kostel zasvěcen, a v každé vesnici probíhají jinak. Hlavním dnem hodů je neděle. V čele hodů stojí stárci, které po zbytek roku musí poslouchat celá chasa. Počet stárků se ve vesnicích a v obcích liší. Již podle názvu poznáme, že o hodech se především hoduje. V každém domě se napeče cukroví, koláčky, pije se víno a samozřejmě nesmí chybět pečená husa či kachna. Večer se celá chasa schází na taneční zábavě. Hody trvají dva až tři dny v období pozdního léta až do podzimu. Nejpozdější bývají hody Martinské.

O dva týdny později, od svatého Martina, se v mnohých obcích Kyjovska konají Kateřinské zábavy. Kateřinská zábava znamenala poslední taneční zábavu před adventem. V tento večer

se prosazuje tzv. ženské volební právo. Celý večer mají na starosti ženy, které platily muzikantům, vybíraly si, s kým budou tančit, a bývá dámská volenka.

Mezi větší svátky adventu patří svátek svatého Mikuláše. Mikuláš byl skutečnou postavou, která se proslavila řadou dobrodějných skutků. Také byl jedním z prvních biskupů křesťanství. S jeho dobročinností je právě spojena tradice nadílky. Mikuláš představuje tedy reálnou postavu biskupa, která je doprovázena postavami nadpřirozenými - čertem a andělem - zlo a dobro. Dříve se k Mikulášskému průvodu řadily i další postavy, jako smrt, žid, Turek, dragoun, zvířecí masky a laufr, který praskáním biče ohlašoval příchod Mikuláše. Mikuláš působil především výchovně, zkoušel děti z modliteb, za slušné chování je chválil a odměňoval (Jančář, 2000, s. 189).

Po Mikuláši následuje svátek sv. Lucie, který připadá na 13. prosince. Lucie je spojena se světlem, s prací žen a je patronkou přádení. O jejím svátku byl přísný zákaz přástvy. Po vesnici chodil průvod žen zahalených v bílých pláštích, často s namoučeným obličejem, které vypadaly hrozivě a většinou ani nemluvily. Tzv. Lucky či Luce kontrolovaly dům od domu, jestli ženy nepředenou. Také mívaly v ruce husí peroutku, kterou naznačovaly úklid, ometaly prach a pavučiny. V dnešní době, jsou obchůzky Lucek na Kyjovsku spojeny už jen s úklidem (Langhammerová, 2004, s. 267-269).

Po Lucii následují Vánoce. Vánoce jsou významným křesťanským svátkem, který snad ani nemusím popisovat. O vánočním čase můžeme na Kyjovsku navštívit řadu betlémů především v Kyjově se koná každý rok živý betlém, kde jsou všechny postavy oblečeny v kroji. Vždy se na něj přijde podívat mnoho lidí a zároveň si společně zazpívají koledy a navodí tu správnou vánoční atmosféru. Lidé také mohou navštívit vánoční trhy nebo jít na posezení u cimbálu. V některých obcích se koná i vánoční košť vín.

Po vánočních svátcích až do Popeleční středy začíná období masopustu. Masopust je obdobím mezi dvěma pústy, v němž jsou povoleny všechny radosti a veselosti. Dříve se konaly taneční zábavy, plesy a svatby. Masopust, u nás nazývaný fašaňk vrcholí známým průvodem masek. V průvodu najdeme především masky zvířat, ale i různých strašidel, nadpřirozených bytostí či slaměných panáků. Na Kyjovsku chodí průvod masek po domech. Muži zatančí tanec „podšavle“. Podšavle, jsou kruhový tanec, kdy chlapi mají šavle, které v kruhu přeskakují a podlézají. U domu se také zpívá a hospodyni jsou nabízeny tradiční fašaňkové pokrmy, jako například smažené koblížky či Boží milosti. Chasa poté dostane od hospodářů kromě vína i výslužku složenou ze špeku, vajec, cibule. Z těchto surovin vznikne pokrm u nás nazývaný

škraka. Ta se natře na chléb a roznese se mezi chasu. Fašaňk pak končí pochováním basy. Pochování basy je žertovný obřad, který představuje pohřeb basy a promlouvá se o jejich prohřešcích či proviněních lidí z chasy. Následuje 40 dní (šest neděl) půstu a zákazů pořádání zábav a plesů až do Velikonoc.

Čtrnáct dní před Velikonocemi, na takzvanou smrtnou neděli, je znám zvyk vynášení smrtky, u nás nazývané Moreny, jenž je zpodobňována postavou ženy vyrobené ze slámy a starého oblečení. Ta je vhozena do tekoucí vody, což symbolizovalo konec zimy a příchod nového léta.

Z dalších velikonočních zvyků, které můžeme ještě dnes vidět, je chození hochů s klepači po vesnici. Zvuk hrkačů, klepačů a řehtaček nahrazuje zvonění kapliček svolávající lidi k modlitbě. Chlapci hrkají od Zeleného čtvrtka, kdy „zvony odletěly do Říma“. Zvony se opět rozezvoní až na Bílou sobotu. Noc ze soboty na neděli je nazvána Velkou nocí - Velikonocemi. Ježíš je vzkříšen a můžeme slavit jeho z mrtvých vstání. Na Kyjovsku můžeme navštívit celou řadu Velikonočních koštů, či si jít zatančit a zazpívat na Velikonoční besedu u cimbálu. Dívky mají pak povinnost obarvit vajíčka na pomlázku - „šlahacku“.

Další tradicí je stavění máje. V mnohých obcích Kyjovska se máj staví ještě bez moderní techniky, jen za pomoci různě dlouhých dřevěných tyčí spojených lanem. Dívky nazdobí vršek májky s věncem, krepovými růžemi a mašlemi. Za hudby a popíjení se máj vztyčí. Důležité je máj uhlídat, aby ji nikdo neuřezal. To by pak byla ostuda pro celou vesnici.

Letní měsíce jsou na Kyjovsku spojené s festivaly. Ty se pořádají na různých místech, například ve Svatobořicích-Mistříně, kam jsou zvány i zahraniční soubory. Jednou za dva roky probíhá festival v Miloticích, kde se představují soubory z celého kyjovského Dolňácka. V Kyjově se pořádá Slovácký rok. Tento festival je jedním z nejstarších festivalů v České republice. Poprvé se uskutečnil v roce 1921 a od roku 1971 se pravidelně koná jednou za čtyři roky a trvá čtyři dny. Jedná se o velkou kulturní akci, na kterou se sjíždí lidé z celé republiky. Slavnost začíná postavením máje. Každý den zde můžeme shlédnout pestrý kulturní program. Večer hrají na náměstí cimbálové muziky, dechové hudby, pořádá se ochutnávka vín a na jarmarku lidé představují řemesla. V sobotu Kyjovem prochází krojovaný průvod, kterého se účastní až kolem 2000 lidí z obcí celého Kyjovska. V neděli se koná Mariánská pouť, kdy jde procesí krojovaných družiček a ostatních věřících se sochou Panny Marie, do kostela v Kyjově a následně se slouží Mariánská pobožnost. Zajímavostí programu je i jízda králů, pořádaná chasou ze Skoronic. Slavnosti jsou zakončené kácením máje.

Když neprobíhá Slováký rok, konají se Kyjovské letní slavnosti - dožínky. Je to oslava konce žní. Opět se tančí, zpívá a veselí. V neděli jde dožínkový průvod v čele se stárky za hospodáři, předat dožínkový věnec. Jako o Slovákém roku je i o Letních slavnostech, sloužena Mariánská bohoslužba.

1.3 Kroje na Kyjovsku

Kyjovsko se nachází v Jihomoravském kraji a spadá pod oblast Slovácka, podrobněji slováckého Dolňácka. Kyjovsko tvoří 42 obcí a dělí se ještě do sedmi mikroregionů. Centrem je město Kyjov, které tvoří hranici mezi severokyjovskem (obce Kyjov, Bukovany, Čeložnice, Hýsly, Ježov, Kelčany, Kostelec, Labuty, Moravany, Moštěnice, Nětčice, Skalka, Skoronice, Sobůlky, Vlkoš, Vracov, Vřesovice, Žádovice a Žeravice) a jihokyjovskem (obce Dubňany, Milotice, Ratíškovice, Svatobořice Místřín a Vacenovice). Zbylé obce spadají do Ždánicka. Zde se budu zabývat jen severokyjovskem a jihokyjovskem.

Kroj byl dříve jedinou a běžnou možností odívání. Mnohdy se dědil z generace na generaci. Postupem času, především ve městech, začal být vytlačován moderním oděvem. V dnešní době se s krojem setkáváme jen při folklorních příležitostech či církevních slavnostech. Už jen výjimečně, a to spíše na vesnicích, můžeme vidět stařenku v kroji. Podle toho, jaký měl člověk kraj, se o něm dalo zjistit mnoho informací. Dali se tak rozeznat lidé svobodní a ženatí, byly zvlášť kroje pracovní, sváteční a obřadní. Především se dalo rozpoznat, z jaké oblasti člověk pochází. Kroje se také lišily svou bohatostí. Lidé si kroje vyráběli sami z dostupných materiálů. Proto v některých oblastech jsou kroje hojně vyšívané a zdobené a některé kroje jsou naopak na zdobení chudé.

Kroje na severokyjovsku a jihokyjovsku patří k těm bohatším. V této oblasti lidé nosili „kyjovský kraj“. Ve všech obcích je téměř stejný. Mezi vesnicemi se odlišují jen kroje pánské a dívčí se různí jen drobnými detaily.

Při práci se nosil kraj pracovní (u žen nazývaný slámkový či trávový), který byl nejjednodušší. U žen ho tvoří bílá halena s krátkým rukávem a červená sukně. Pod sukni se nosila jedna méně škrobená spodnička a na sukni modrá zástěra s laclem. Mužský všední kraj tvořila bílá halena, třaslavice (nohavice) zdobené ažurou a třásněmi. Kolem pasu byl řemen s kroužky a na něm omotán kousek červeného šátku.

Poloslavnostní (tzv. lehký) kroj se skládal z rukávců bíle vyšíváných, kordulky, červené sukně a bílé zástěrky (buď kocúrky - na plátně jsou vyšity dírky tvořící určitý ornament nebo je zástěrka ušita z plátna proloženého krajkou). K lehkému kroji se nosí čepeček z bílého plátna zdobený flitry a korálky a na něm šátek, tzv. „šatka“ z bílého organtinu opět vyšitého dírkovým vzorem a ozdobeného krajkou.

Parádní dámský kroj (slavnostní) tvoří naškrobené a černě vyšívané rukávce. Na nich je zdobená kordulka (vestička). K parádnímu kroji patří tzv. pávka - sukně, které má název podle vyšitých pavích ok. Pod ní je několik naškrobených spodniček. Dnes se spodničky škrobí hodně a sukně jsou kratší, sahají jen po kolena. Zatím co dříve sukně dosahovaly téměř až ke kotníkům a nebyly tak naškrobené. Jednou z nejkrásnějších částí kroje je fěrtůšek (zástěra), který bývá krásně vyšíváný a vyvazovaný. Kolem pasu je omotaná vyšívaná mašle. Na nohou se nosí vysoké černé vrapené boty, nazývané krabůvky či kordovánky. Na hlavě má dívka turecký šátek.

Mužský slavnostní kroj tvoří opět bílá košile s vyšívánými pásky podél prsou. Na košili se obléká černá kordulka a na ni se připíná vyšívaná mašle. Mládenci mají mašli dlouhou, uvázanou do trojúhelníku a ženatí muži, mají jen pásek, kterým je kordulka sepnutá. Kolem krku si muži uvazují ještě černou, vyšívanou kravatu. Zda se jedná o svobodného muže, můžeme poznat i podle toho, zda má na klobouku zastrčený kosárek (bílé kohoutí péro). Místo bílých třaslavic, muži nosí k parádnímu kroji tmavě modré sukenice s řemenem okolo pasu. Řemen je opět obvázaný turečákem. Taktéž i muži nosí černé vysoké boty.

Toto jsou jen základní krojové části, které se pak doplňují a obměňují podle příležitostí. Odlišujeme kroje na zimu, kde muži nosili velké kožuchy. Ženy zase vlňáky, kabátky s dlouhým rukávem (kacabajky) a ke svátečnímu kroji kožůšek. Především u žen se lišily kroje svatební. Nevěsta měla černou sukni, bílé rukávce i zástěrku a na hlavě „družení“ (zdobený věneček). Ženich měl široké škrobené rukávce a „jelenice“ (žluté kalhoty).

1.4 Nositelé tradic na Kyjovsku

Folklor na Kyjovsku opravdu žije. V téměř každé vesnici můžeme najít nějaký druh folklorního seskupení. Jsou to soubory buď dětské, pro mládež, pro dospělé, nebo už i pro vysloužilé. Působí zde i mnoho cimbálových muzik. Taneční soubory zpracovávají většinou tradice do tanečních čísel, některá pásma ukazují dřívější způsob života, ať už zábavnou formou či vážnou. Především taneční soubory zachovávají tance, které byly pro jejich oblast specifické a jedinečné. Dětské soubory zpracovávají zejména to, jak si dříve děti hrály a jaké měly povinnosti.

Důležitým posláním folklorních složek je udržování zvyků a tradic v jejich obci nebo vesnici, jako jsou hody, letní slavnosti apod. Na Kyjovsku nalezneme zhruba 19 tanečních souborů. Každý svou činnost bere trochu jinak. Některé soubory se scházejí pravidelně a některé jen před nějakou akcí.

Slovácký soubor Kyjov

Slovácký soubor Kyjov byl oficiálně založen roku 1942, pod názvem Slovácký krúžek. Historie se však začala psát už dříve. Po uzavření vysokých škol se do Kyjova vrací mládež, která se začíná neveřejně scházet, aby si pro dobrou náladu a vyjádření národního cítění, mohla zatančit a zazpívat. Vzniká cimbálová muzika a akce, na kterých se mládež schází, jsou častější. Mladí se tedy rozhodnou, že založí Slovácký krúžek. Ten byl prozatím tvořen jen tanečníky a doprovodnými cimbálovými muzikami. Název byl během doby ještě několikrát změněn. Od roku 1986 funguje pod dnešním názvem Slovácký soubor Kyjov. V průběhu času se také rozšířilo jeho složení. V roce 1961 se k souboru připojil mužský sbor, od roku 1971 ženský sbor a o rok později vznikla taneční příprava. Tyto složky jsou sdruženy a vzájemně spolupracují. V současnosti má taneční složka Slováckého souboru 31 členů a Příprava Slováckého souboru má 27 členů. Nejnovější taneční složkou sdružení je soubor Pajtáši, kde působí bývalí tanečníci souboru. Taneční i ostatní složky se pravidelně scházejí na svých zkouškách. Slovácký soubor se snaží udržovat tradice, pořádá různé akce a účastní se mnohých vystoupení. Každoročně pořádá velikonoční, vánoční besedu u cimbálu, hody, kateřinskou zábavu, fašaňk, kluci chodí na „šlaháčku“, ale také připravuje stavění a kácení máje a dožínky. Asi nejznámější akcí je Slovácký rok, který se koná jednou za čtyři roky (70 let Slováckého souboru Kyjov).

2 Volný čas

Volný čas je pro člověka velmi důležitou a potřebnou součástí života. Poskytuje jedinci možnost odpočinku, rekreace, zábavy, možnost navazovat kontakty s jinými lidmi a také možnost seberozvoje.

Již v antice se objevoval pojem „schoel“ prázdno, volný čas. Ten představoval protipól pracovního času, ve kterém se plnily pracovní povinnosti. Tento výraz však také znamenal „škola“, tedy místo, kde se volný čas naplňuje (Kratochvílová, 2004, s. 69).

Většinou však vznik volného času spojujeme s industrializací a poté se zavedením osmihodinové pracovní směny.

Volný čas je dobou, kdy člověk dělá to, co chce, volí si činnosti, které jsou pro něj příjemné a poskytují mu odpočinek. Do volného času nezařazujeme čas, kdy jedinec plní povinnosti, které musí splnit i když nejsou příjemné, či vykonávání sebeobslužných činností. Ovšem najdou se i povinnosti, které jedinec vykonává rád, a mohou mu přinést užitek. Tento čas můžeme poté nazvat jako polovolný čas (Pávková, 2014, s. 11-12).

Mezi znaky volného času patří: zájmy a potřeby, intenzita způsobu chování, postoj k disponibilní době, motivace a prožívání volného času (Vážanský, 2001, s. 36).

2.1 Funkce volného času

Volný čas plní také určité funkce. Kratochvílová (2004, s. 12-14) uvádí:

Funkce zdravotně hygienická - volný čas kompenzuje pracovní nebo školní vytížení a přispívá ke zdravému tělesnému, duševnímu i sociálnímu vývoji. Pro organismus, především ten dětský, je škodlivé, pokud nemá prostor na odpočinek a je vytížený. Žádoucí není ani naopak velké množství volného času, kdy člověk nemá co dělat a nudí se. Hrozbou je to především u dětí, které mají spoustu volného času a nevyužívají ho, ale i u nezaměstnaných osob, které ztrácí svůj denní režim a působí to na ně negativně, hlavně po psychické stránce.

Seberealizační funkce - volný čas nám poskytuje prostor pro naši seberealizaci. Uspokojujeme naše potřeby a rozvíjíme své zájmy, schopnosti, dovednosti. Prostě děláme to, co nás baví a zajímá. Ovšem důležité je si uvědomit, že jedinec může své aktivity rozvíjet jak pozitivně, tak i negativně.

Formativně výchovná funkce - pomocí volného času máme možnost cíleně na jedince výchovně působit. Můžeme přispět ke správnému formování osobnosti, k rozvoji tvořivosti, motivace, systému hodnot aj. Důležité je vytvářet podmínky, které jsou vhodné pro rozvoj dítěte či mládeže a dobré stanovení prostředků. Působení by mělo být především nenásilné v zájmových skupinách či pomocí her.

Socializační funkce - díky volnému času má jedinec možnost seznámení se s jinými lidmi a navazování nových kontaktů. Jedinec plní nové sociální role a zdokonaluje své komunikativní dovednosti. Poznává nové osobnosti se stejnými či jinými zájmy a názory.

Preventivní funkce - při správném sestavení volnočasových aktivit, předcházíme rizikovému trávení volného času a vzniku negativních jevů, například jako krádeže, vandalismus, experimenty s drogami a třeba gamblerství. Správné naplnění volného času je v dnešní době velmi důležité a je právě jakousi primární prevencí vzniku těchto jevů. Stále přibývá více rodičů, kteří nemají na své děti čas. Ty pak sedí celé dny jen u počítače nebo se potulují po ulici, kde mohou narazit na nežádoucí společenské jevy a propadnout jim.

2.2 Vymezení volného času

Vážanský (2001, s. 27) rozděluje volný čas do tří úseků. Rozděluje ho podle toho, zda si mohou vybrat, co chci dělat, čili podle dobrovolnosti, na:

- a) Nezávislý čas - sám si určuji, co budu dělat
- b) Vázaný čas - to, co je povinné
- c) Závislý čas - druhá osoba určuje, co budu dělat

Hájek a kolektiv (2008, s. 10) rozděluje čas podobně na čas pracovní, vázaný (uspokojení fyziologických potřeb) a čas volný.

Vážanský (2001, s. 30) dále vymezuje negativní a pozitivní volný čas. Pojem negativní volný čas je určen spíše časové a je to čas, který nám zbývá po splnění všech povinností (po práci, po udělání přípravy do školy, po uspokojení základních potřeb). Pozitivní volný čas je pojem spíše obsahový. Je to ten čas, který nám přináší odpočinek, zábavu a seberealizaci.

2.3 Prevence před nezvládnutým volným časem a důsledky nezvládnutého volného času

Jak již bylo zmíněno, je velmi důležité dětem pomáhat s organizací volného času. Ten by měly strávit efektivně. Tím předcházíme rizikovému trávení volného času.

Proto již v průběhu 19. století vznikaly organizace, které poskytovaly péči o děti po vyučování. Byly to různé spolky, charita, dobročinné organizace nebo později tzv. útulky. Jejich hlavním cílem bylo děti ohlídat, dát jim najíst a zaměstnat je, aby nezlobily (Pávková, 2014, s. 17).

V dnešní době tuto funkci zastávají školní družiny a školní kluby. Děti mají také možnost, vybrat si z velké řady zájmových činností, buď ve škole, ve střediscích volného času nebo v neziskových organizacích.

Školní družiny vznikají při základní škole. Jsou určeny především pro děti prvního stupně. Cílem je, aby si děti odpočinuly, jak v klidovém režimu, tak i aktivním odpočinkem při venkovních hrách. Děti mají také možnost připravit se v družině na další vyučovací den.

Školní klub je podobný školní družině. Jen poskytuje zájmové vzdělávání pro starší děti - přednostně žákům druhého stupně základní školy nebo nižším ročníkům víceletého gymnázia (Pávková a kolektiv, 2002, s. 112).

Střediska volného času poskytují zájmové vzdělávání dětem, žákům i studentům. Rozlišujeme dva typy středisek: dům dětí a mládeže a stanice zájmových aktivit. Dům dětí a mládeže, lidově řečeno „domeček“ poskytuje nabídku nepřeberného množství aktivit různého druhu. Stanice zájmových aktivit, jsou pak zaměřeny na jednu zájmovou oblast. Střediska poskytují většinou pravidelnou zájmovou a táborovou činnost (Pávková a kolektiv, 2002, s. 121-122).

Střediska se věnují i osvětové činnosti a poskytují informace a rady rodičům i žákům a studentům (Pávková, 2014, s. 39).

V rámci primární prevence také vznikají nízkoprahová zařízení pro děti a mládež. Jsou to zařízení, kde si děti hrají a mohou přijít kdykoliv. Návštěvy zařízení jsou bezplatné a nemusí se udávat ani identifikační údaje (Pávková, 2014, s. 57-58).

Důsledkem nezvládnutého volného času mohou pak tedy být různé formy deviantního chování. Patří mezi ně hlavně závislosti. Dnešní děti jsou ohroženi v souvislosti s trávením volného

času především závislostí na televizi, internetu, mobilu a počítačových hrách. Je to nejjednodušší možnost, jak děti zabavit, kterou využívá velké spousta rodičů. Především s nevhodnými filmy a počítačovými hrami je spojen rozvoj agresivního chování u dětí. Agresivní chování může mít mnoho projevů. Nejvíce jsou to útoky a nepřátelské chování vůči věcem, zvířatům, ale i přátelům a dokonce rodičům a učitelům. Dítě by mohlo být ohroženo i dalšími závislostmi, kdy nuda zahání experimentováním s přáteli v kouření, v alkoholu nebo i zkoušením různých druhů omamných látek. Tyto závislosti jsou u dětí velkým problémem a je důležité je včas odhalit. Další rizikové jednání, které vzniká hlavně na popud přátel je ničení veřejného a soukromého majetku - vandalismus, ale také kriminalita, především drobné krádeže.

2.4 Výchova ve volném čase

Základem výchovy ve volném čase je zachování znaků výchovného procesu a hlavně nenásilnosti. Mezi specifické požadavky na výchovu ve volné čase patří dobrovolnost, požadavek aktivity, pestrosti a přitažlivosti, požadavek odpočinkového a rekreačního zaměření, požadavek citlivosti a citovosti a požadavek sociálního kontaktu (Pávková, 2014, s. 23-24).

Obecným cílem výchovy ve volném čase je naučit jedince hospodařit s volným časem. Z toho vyvozujeme cíle dílčí: aby jedinec uměl efektivně odpočívat, rozvíjet své zájmy, uměl volit účinné formy rekreace, objevovat a rozvíjet specifické schopnosti, uspokojovat své potřeby, umět využívat vhodných prostředků pro dobré trávení volného času a vést jedince k celoživotnímu vzdělávání (Pávková, 2014, s. 17-18).

Obsah výchovy není pevně stanoven, proto pedagogové volného času mají velké možnosti, ale také velkou zodpovědnost. Důležitá je aktivita. Pedagogové uplatňují svou nápaditost a tvořivost a musí vycházet z potřeb a schopností účastníků. Činnosti, které se účastníkům nabízí, musejí být zajímavé. Obsah výchovy ve volném čase tvoří činnosti: rekreační, odpočinkové, zájmové, sebeobslužné a veřejně prospěšné (Pávková, 2014, s. 20). Činnosti odpočinkové jsou klidové a nenáročné. Jedná se o klid na lůžku, povídání si, ruční činnosti, procházky aj. Nejčastěji je vykonáváme po obědě. Rekreační činnosti slouží pro odreagování po vyučování nebo práci. Oproti odpočinkovým činnostem, při nich používáme pohyb a více námahy. Většinou je provádíme venku a neměly by chybět především ve volném čase dětí. Zájmové činnosti slouží k rozvíjení a kultivaci zájmů, schopností a k uspokojování potřeb. Rozdělujeme je na společenskovední, tělovýchovné, sportovní, pracovní-technické, přírodovědné a esteticko-výchovné.

Sebeobslužné činnosti vedou děti k péči o vlastní osobu. Rozvíjí u nich samostatnost, hygienické návyky, návyky péče o čistotu a pořádek, ale také vkusné oblékání a návyky při jednání s lidmi, jako společenské chování. Podstatná je pravidelnost, důslednost a vytrvalost. Veřejně prospěšné činnosti učí děti být nápomocnými druhým. Jedná se o pomoc starším, nemocným a slabším. Také sem spadá ochrana životního prostředí (Pávková a kolektiv, 2002, s. 83,84,92,93,102,103).

Pedagog volného času také využívá rozmanitých metod a forem výchovy. Základem je opět aktivita účastníků. Tudíž jsou to metody především praktických činností, rozhovor a z forem především hry, soutěž, vycházky, exkurze a také schůzky zájmových útvarů apod. Efektivní je především práce s malou sociální skupinou (Pávková, 2014, s. 21-22).

Výchovu ve volném čase dotváří prostředí a materiální vybavení. To musí odpovídat činnostem, které jsou v něm provozovány. Prostor by neměl vypadat jako školní třída, ale jako herna nebo klubovna, aby se zde děti cítily dobře, bylo útulné a děti si více odpočinuly.

Obrovský důraz je kladen na osobní příklad pedagoga volného času. Ten má k dětem na rozdíl od učitele neformálnější vztah, spíše se s nimi přátelí.

Výchova ve volném čase by měla být založena na komunikaci a přátelském přístupu a bez násilí a manipulace. To dokáže nahradit správná motivace vyplývající z potřeb, zájmů a hodnot dětí a mládeže. Podstatou je vytváření zajímavých a lákavých nabídek pro trávení volného času (Kratochvílová, 2004, s. 81).

Hofbauer (2004, s. 18) rozlišuje ještě výchovu prostřednictvím aktivit volného času a výchovu k volnému času. Výchovou prostřednictvím aktivit je na mysli, jak jsem již zmiňovala, že volným časem se uskutečňuje výchova. A výchovu k volnému času lze pokládat za bránu k novým možnostem aktivit a činnostem.

2.5 Pedagogika volného času

Vznik vědy sahá až do první poloviny 19. století se vznikem Centrálního parku v New Yorku a hnutí hřišť (Vážanský, 2001, s. 72). V Evropě je to poměrně mladý vědní obor, který vznikl v období 2. poloviny 19. století a první poloviny 20. století. Jako vědní obor se neustále vyvíjí. Můžeme o ní hovořit také jako o vědě o volném čase. Jedním z hlavních cílů pedagogiky volného času je nasměrovat děti a mládež ke správnému trávení volného času. Naučit je s volným časem hospodařit a vážit si ho (Pávková, 2014, s. 17).

V roce 1971 byla založena Evropská asociace volného času a rekreace. Vývoj vědy probíhal v různých zemích odlišně. V roce 1995 se na konferenci v Českém Krumlově shodli, že věda o volném čase je problémem průmyslových společností a s postupným rozšířením průmyslové kultury, bude problematika zasahovat postupně všechny země v Evropě. A protože ovlivňuje ekonomii, ekologii, politiku a kulturu, patří k základním tématům (Vážanský, 2001, s. 72-73).

Jak již vyplývá z názvu, tento obor se zabývá otázkami výchovy dětí a mládeže ve volném čase a výchovou mimo vyučování. Přesně Kratochvílová (2004, s. 65) definuje pedagogiku volného času takto: „*Pedagogika volného času, jako teoretická disciplína, zkoumá zákonitosti výchovného ovlivňování volného času, uplatňování zákonů učení a výchovy při utváření a formování osobnosti v specifických podmínkách práce s dětmi a mládeží v jejich volném čase.*“

Vážanský (2001, s. 69) zase říká: „*Pedagogika volného času jako aplikovaná disciplína shromažďuje poznatky, informace, dovednosti a praktické zkušenosti, hledá cesty a přístupy pro zajištění optimální přípravy ke smysluplnému trávení volného času a zabývá se konkrétním přestováním změněné kvality života.*“ Jedinci nabízí optimální předpoklady pro jeho vývoj a učení.

2.6 Faktory ovlivňující výběr volnočasových aktivit

Rodina

Rodina působí na jedince už od jeho narození, formuluje jeho osobnost a do značné míry ovlivňuje jeho životní styl. Rodiče by měly být pro dítě pozitivním vzorem. Sami by měly mít svůj volný čas dobře uspořádaný a nebyť rodiči, kteří tráví většinu času v zaměstnání nebo naopak jen lenoší. Protože dítě rodiče kopíruje, musí rodiče představovat vzor, který jim říká, že do volného času patří i zájmy a koníčky. Důležité je společné trávení volného času, které přispívá k dobrým rodinným vztahům. Nejlepší situace je, když rodina nalezne společný koníček. Ovšem nelze zapomínat, že každý člen rodiny, by měl mít svůj prostor, který tráví mimo rodinu a věnuje se svým osobním aktivitám. Kámen úrazu bývá při předávání koníčku z rodiče na dítě. Rodič se nesmí hněvat na dítě, pokud stejně jako on nebude například hrát na klavír (Pávková, 2014, s. 29-31).

Na dítě a výběr aktivit působí i objektivní podmínky života a výchovy dětí v rodině a to její velikost, úplnost, sociální zabezpečení a zkušenost rodičů (Hofbauer, 2004, s. 57).

Především je důležité, zdali rodič dítěti naslouchá a volí aktivity a kroužky podle přání dítěte nebo sebe. Mnozí rodiče v tomto případě selhávají. Děti mají naplánované kroužky na každý den v týdnu, jen proto, že sami by do takového kroužku chtěli chodit a nemohli. Dalším důvodem současné společnosti je i to, že rodiče jsou příliš zaměstnaní a potřebují dítě „někam odložit“.

Věk

O volném čase dětí předškolního věku rozhodují rodiče. V tomto období jsou zájmy dětí ještě povrchní a proměnlivé. Skladba činností by měla být pestrá, zajímavá a dítě musí mít dostatek času na volnou hru. Dítě lze k činnostem snadno namotivovat (Pávková, 2014, s. 84-86). Děti mladšího školního věku už vyzkoušely mnohé činnosti a dokáží říct, co je baví a do jakého kroužku by chtěly chodit. V těchto obdobích děti preferují pohybové aktivity. Do jakého kroužku bude dítě chodit, rozhodují, především rodiče. Na rozhodnutí rodičů už nezáleží u dětí staršího školního věku. V tomto věkovém období jedinec rozezná pro jakou činnost má nadání. Je pro něj důležitý vlastní názor, a tak už jen stěží donutíme pubescenta k činnosti, kterou nemá rád. V rámci rodinných zájmů dochází k tomu, že se jedinec buď identifikuje s rodinnými koníčky nebo od nich upustí (Lisá, 1986, s. 238, 239).

Pokud budeme brát ohled na věkové zvláštnosti, můžeme předpokládat, že si jedinec do dospělosti odnese kvalitní zájmy či alespoň jeden zájem a vytvoří si tak zdravou osobnost.

Vrstevníci

Při výběru volnočasových aktivit hraje velkou roli i vrstevnická skupina. Je to neformální skupina věkově blízkých osob se společnými zájmy (Hofbauer, 2004, s. 99). Ve vrstevnické skupině dítě uspokojuje potřebu sociálního kontaktu a plnění sociálních rolí. Jedinec v ní také hledá pocit úspěchu, uznání a podpory (Jedlička, 2017, s. 209). Skupina věkově stejných dětí se stává i výchovným činitelem a má neodmyslitelné místo v procesu socializace (Smolík, 2010, s. 20-21). Má také velkou moc jedince ovlivňovat a manipulovat s ním. Proto je velmi důležité, aby rodiče věděli, s jakou skupinou se jejich dítě stýká.

Škola

Výběr volnočasových aktivit u dítěte může ovlivnit i škola a učitelé. Především děti prvního stupně základní školy vnímají učitele jako vzor. Ten by se měl zajímat o to, jaké kroužky žáci

navštěvují, a sám by měl dávat příklad, jak tráví svůj volný čas. Školy pak žáky a rodiče informují o možnostech aktivit, jaké nabízí škola nebo její okolí a spolupracují s nimi.

Osobnost jedince

Člověk je vybaven určitými vrozenými dispozicemi reagovat, což určuje rozvoj dalších funkcí. Způsob reagování a chování záleží především na temperamentu (Vágnerová, 2010, s. 216). Temperament se projevuje i při výběru aktivit a koníčků. Pokud se budeme řídit základním rozdělením typu lidské osobnosti, je zřejmé, že introvert si nevybere aktivitu, při které je obklopen dalšími lidmi. Introvert je velmi vnímavý, přemýšlí, rozvážný a dle toho si vybírá činnosti. Naopak extrovert má rád pozornost lidí, je veselý a společenský, ovšem může být těkavý a v zájmech nestálý a může je často měnit. Podobně jako u extroverta, je tomu i u sangvinika dle typologie Hippokrata (Kopecká, 2012, s. 17, 21).

Životní styl

Náš životní styl představují naše zvyky, zájmy, normy, zvláštnosti našeho každodenního života, mezilidské vztahy, organizace času, hmotné a duchovní statky (Ottova všeobecná encyklopedie, 2003, s. 655). Na tento pojem však můžeme nahlížet z více stran. Mohli bychom sem zařadit i to, jak se člověk obléká, kde bydlí, jakou má práci, jak se stravuje nebo v jaké společenské vrstvě se nachází. Také to, jak trávíme svůj volný čas a jaké volíme aktivity, vypovídá o našem životním stylu.

Místo bydliště

Především to, jaké aktivity jsou pro nás dostupné, ovlivňuje místo, kde žijeme - rozlišujeme venkovské a městské prostředí. V současnosti již čtvrtina obyvatelstva České republiky žije ve městech (Kubátová, 2010, s. 161). Město na rozdíl od vesnice nabízí mnoho zajímavých možností, lepší pracovní uplatnění a řadu zajímavých volnočasových aktivit. Na vesnici takové možnosti nejsou. Děti se musí uspokojit s nabídkou, kterou poskytuje základní škola, nějaké místní organizace či okolní vesnice nebo musí dojíždět do měst. Vzhledem k tomu, že na vesnici lidé mají i zahrady a pole, musí děti s prací pomáhat a mají méně volného času, než děti městské, žijící v panelovém bytě. Ovšem vesnice má i výhody. Lidé na vesnicích mají k sobě blízko, děti se znají již od malička, chodí do jedné mateřské a základní školy a tak si obvykle hrají spolu. Udržují se zde více tradice a zvyky. Hlavně zde existuje velká sociální kontrola

(Kubátová, 2010, s. 166). Tak hrozí mnohem menší riziko v trávení volného času dětí nežádoucím způsobem.

Masmédia

Současný svět velmi ovlivňují masmédia. Mezi masmédia řadíme televizi, rádio, internet a tištěná média (časopis, noviny...). Hromadné sdělovací prostředky se staly součástí života a lidé se s nimi setkávají denně, ať už ve škole, v práci, doma, ale i v restauraci a jiných podobných zařízeních. Masmédia poskytují dětem i dospělým mnohé informace, díky nimž mohou rozvíjet své zájmy, získávají informace o světě a o dění v něm. Někdy se děti sami na tvorbě médií podílejí, např. výrobou školního časopisu. Ovšem média mají i svou odvrácenou stránku. A to, například nevhodné internetové stránky pro děti, šíření agrese pomocí nevhodných filmů apod. V současné době děti tráví mnoho času u počítače a televize a vznikají u nich závislosti nebo dokonce i zdravotní problémy. Je především na rodičích, aby své děti hlídali a naučili je média vhodně využívat.

2.7 Působení ve folklorním souboru jako volnočasová aktivita

V dnešním přetechizovaném době umí téměř každé dítě ovládat mobil či tablet, ale již málokteré zazpívá písničku nebo řekne básničku. Usínají při sledování kreslených pohádek, a co je ukolébavka, už téměř nevědí. Děti mají možnost velkého výběru volnočasových aktivit a často jsou při tom ovlivňovány médii. Kdo by nechtěl být slavný herec nebo hokejista. Ale kolik najdeme v televizi pořadů s folklorní tematikou? Téměř žádné. Přesto folklor stále přežívá. Zejména na Moravě, kde se koná řada akcí pořádaných folklorními soubory.

Soubory se většinou dělí na dětské, pro dospívající a pro dospělé. Právě v dětském souboru má dítě možnost naučit se říkanky a písničky, díky nimž si rozšiřuje slovní zásobu a tancem si zase zdokonaluje pohybovou obratnost. Pravidelnou docházkou na zkoušky a přípravou na vystoupení se děti pak učí disciplíně a odpovědnosti. Častějším vystupováním na veřejnosti roste sebevědomí a schopnost nebát se projevovat před lidmi.

Působení v souboru jako volnočasová aktivita je vhodná pro všechny milovníky folkloru, kteří rádi tančí, zpívají, poslouchají cimbálové muziky, a mají rádi společnost více lidí. Folklor je totiž aktivitou, díky níž může jedinec získat spoustu přátel a zážitků. Členové se pravidelně setkávají na zkouškách a mimo ně společně navštěvují různé akce, zejména tanečního charak-

teru. Také se účastní folklorních akcí pořádaných ve své obci či okolí, ale i ve vzdálených částech republiky nebo i v zahraničí. Mají tak možnost poznávat folklor jiných oblastí a při dlouhodobějším pobytu mohou navazovat kontakty se členy jiných souborů. Zahraniční festivaly jsou jakousi odměnou za celoroční práci v souboru. Vyžadují sice náročnou přípravu, ale jsou to nezapomenutelné zážitky.

Folklor ovšem nemusí být aktivitou jen pro děti či mladé, dospívající. Starší lidé nacházejí zálibu především v pěveckých sborech, které se také zúčastňují různých akcí, vystoupeních a konají i své vlastní programy a soutěže.

Působení ve folkloru patří mezi více finančně náročnější aktivity, a to především pro ty, co nezdělili kroj po rodičích. Jeho pořízení či půjčení je velmi drahé, záleží na oblasti, odkud pocházíme. Protože se spousta materiálů, z kterých se dříve kroje šily, už nevyrobí, je složité je sehnat a o to jsou pak dražší. Hodně práce vyžaduje i jeho údržba.

3 Psychologické aspekty dospívání

Období dospívání mnozí autoři vymezují různě. Někteří rozdělují dospívání na pubertu a adolescenci, někdo dělí tuto vývojovou etapu do dvou period, na časnou a pozdní adolescenci a jiní autoři dospívání člení na prepubertu, pubertu a adolescenci.

Toto nejdiferencovanější členění využívá například Kopecká (2011, s. 143). Prepuberta dle ní je první fáze zrání a trvá obvykle od 11 do 13 let u dívek, a u chlapců o rok až dva později. Puberta probíhá u dívek od 12 roku a končí patnáctým rokem a u chlapců opět nastupuju o rok později. Adolescence je pokračováním puberty k dospělosti zhruba od 15 let do 22 let. Dospívání je dle ní bouřlivým obdobím, které začíná prvními známkami pohlavního zrání. U jedince se výrazně mění stavba těla, dochází k hormonálním změnám a jejich vlivem roste zájem o druhé pohlaví a o sexuální chování. Přichází první zamilovanost, často provázená velkými emočními zvraty (Kopecká, 2011, s. 144).

3.1 Období prepuberty

Období prepuberty je obdobím velkých tělesných změn. Tělo se vytahuje, začínají působit endokrinní změny a objevují se druhotné pohlavní znaky. Tyto biologické změny mají vliv na sexuální chování pubescenta. Tento vliv působí intenzivněji u chlapců. Převážně u hochů se také projevuje ve spojení s tělesným růstem neobratnost, nekoordinovanost pohybů a zhoršení fyzické výkonnosti (Šimíková-Čížková, 2010, s. 116, 117).

Typickým znakem období pubescence je citová labilita. Chování pubescentů bývá vlivem hormonů a množství změn, které u jedince probíhají, velmi proměnlivé a obvykle negativní. Většinou stačí jen nepatrný podnět, který vyvolá intenzivní reakci vzteku nebo naopak smíchu. Toto proměnlivé chování může mít dopad na školní prospěch. V tomto období je také zvýšené riziko suicidálních pokusů a destruktivního chování. Mnoho dospívajících nerozumí změnám, které se u nich dějí. Často se pozorují a mají úzkosti a obavy. Ty pak vedou k uzavření jedince do vlastního světa (Jobánková, 2002, s. 99).

Vlivem emocí se také často mění vztah k rodičům. Dítě na jednu stranu potřebuje jejich lásku a náklonost, ale za malou chvíli je schopen drsně odmítat je, i jejich názory (Jedlička, 2017, s. 208). Citové stavy jsou nepředvídatelné, proto je důležité, aby rodiče byli trpěliví.

Dalším znakem dospívání je potřeba samostatnosti. Dospívající se touží odpoutat od rodičů a sám o sobě rozhodovat. To je důležité i z hlediska navazování nových vztahů, především vrstevnických, a plnění nových sociálních rolí (Lisá, 1986, s. 237-238). Osamostatňování dětí bývá mnohdy bolestivým procesem, při kterém dochází ke konfliktům a nedorozumění. Pubescent se touží od rodičů odpoutat, ale rodiče pro to nemají mnohdy pochopení a brání mu v tom buď autoritativním způsobem, nebo naopak přehnanou péčí (Jobánková, 2002, s. 100). Vztahy s vrstevníky a individuální přátelství ve dvojici získávají významnější pozici. Jedinec zde získává jistotu, oporu a můžou se se vším svěřit. Ve skupině vrstevníků získávají pubescenti sociální role, které jsou pro ně důležité.

Charakteristické pro prepubertu je vznik počátku abstraktního myšlení, tedy přesun od konkrétních operací k operacím formálním. Abstraktní myšlení umožňuje jedinci vykonávat větší počet myšlenkových operací, pracovat s hypotézami a obecnými pojmy, může myšlenky různě kombinovat a dávat do souvislostí. Také se rozvíjí logická paměť, kdy dítě upouští od mechanického zapamatování a objevuje se samostatnost v myšlení a kritičnost vůči dospělým a autoritám (Jobánková, 2002, s. 98).

3.2 Období puberty

V pubertě se již zpomaluje růst končetin, tělo mohutní a zvětšují se orgány. Postupně tak mizí klátivost a nekoordinovanost pohybů. U chlapců dochází k měnění kvality hlasu - mutaci. Chlapci si tuto změnu uvědomují a často se za ni stydí, což se projevuje nechutí ke zpěvu. V tomto období se rozvíjí především psychické funkce. Stále se zdokonaluje schopnost abstrakce. U pubescentů se díky rozvoji myšlení projevují zájmy o poznatky z určitého oboru, který je zaujme a touží po zdokonalení v něm. Jedinec se také snaží poznat vlastní individualitu. Porovnává se s druhými, všímá si svých nedostatků, hledá smysl života a zkoumá hodnoty, které kolem něho nachází. Období puberty se vyznačuje i racionalismem a radikalismem, kdy jedinec uznává pouze logické vysvětlení a citové důvody lidského jednání nebere v potaz, dělá unáhlené soudy a nerad přijímá kompromisy (Šimíčková-Čížková, 2010, s. 119-121).

V emocionálním vývoji se zmírňuje citová labilita a jedinci jsou více pozitivně naladěni. Ovšem citové projevy rodičů stále odmítají a jejich chování posuzují více racionálně. Ve vrstevnické skupině vznikají pevnější přátelské vztahy a mizí izolovanost chlapců a děvčat. Přichází první zamilování a splynutí erotiky se sexualitou. City k vlastní osobě jsou ale stále ne-

vyrovnané. Jedinec o sobě pochybuje, není sebejistý a na kritiku vůči sobě reaguje velmi přecitlivě. Ve společnosti bychom však mohli naleznout i protiklad nesebejistého pubescenta, a to jedince, kteří se vnímají jako jedineční, což může vést až k narcismu (Šimíčková-Čížková, 2010, s. 122, 123).

3.3 Období adolescence

Adolescence je poslední fází dospívání. Je to etapa, kdy se jedinec osamostatňuje, utváří si vlastní identitu a již začíná přemýšlet o své budoucnosti a volbě povolání. Zaobírá se těžkou otázkou - kdo vlastně jsem (Jobánková a kolektiv, 2002, s. 103-104).

Citové ladění by v této vývojové etapě mělo být již pozitivní, a stejně tak, i vztah k rodičům by měl být spíše partnerský. Nicméně, adolescent stále touží po uznání vrstevníky a chce vyniknout.

Na konci dospívání, se tělesný vývoj zpomaluje, tělo nabírá na váze, postava získává definitivní tvar, a na konci adolescence se růst zastavuje. Také pohyby už jsou koordinované, plynulejší a symetrické. U chlapců dochází k ukončení přeměny hlasu a k nabytí svalové hmoty. Dívčí postava zase získává růstem boků a ňader definitivní ženský tvar (Kopecká, 2011, s. 148).

Plně funkční je v této vývojové etapě paměť logická i mechanická a myšlení i inteligence dosahuje vrcholu. Dospívající se zajímají o získané informace, zjišťují si podrobnosti, rádi diskutují a mají své vlastní názory (Kopecká, 2011, s. 149). Avšak u adolescentů stále přetrvává racionalismus a radikalismus, kdy jedinec prosazuje své názory a nerad přijímá názory dospělých (Šimíčková-Čížková, 2010, s. 128).

V období adolescence musí jedinec udělat velké rozhodnutí a tím je volba budoucího povolání. Toto rozhodnutí bývá mnohdy složité, protože spousta jedinců vůbec netuší, jakou cestou by se chtěli ubírat. Při rozhodování proto bývají nápomocní rodiče, kteří ovšem ne vždy akceptují přání dítěte a vznikají tak mezi nimi velké konflikty.

Nejtěžším bodem je hledání vlastní identity, což znamená vytvoření si svých hodnot, přijetí norem společnosti, vytváření heterosexuálních vztahů a postupně se stát nezávislým na rodičích a zapojit se do ekonomického procesu společnosti. Člověk by měl umět odpovědět na otázky: Kdo jsem, jaké mám role ve společnosti, co umím, co bych chtěl dělat a jak mě vidí druzí lidé? (Šimíčková-Čížková, 2010, s. 125).

Michael Carr-Gregg a Erin Shale (2002, s. 69) vymezili čtyři úkoly, které je nutné v dospívání splnit, aby se jedinec stal dospělým. Za prvé by si měl jedinec vytvořit vlastní identitu, což je hlavní a nejzákladnější úkol. Dále by měl postupně získat nezávislost na rodičích. Za třetí by si měl najít milované osoby mimo domov. Zprvu jsou to přátelé, později láska k příteli nebo přítelkyni. Posledním úkolem je najít směr, kterým se bude ubírat v profesním životě, začít být ekonomicky nezávislý a mít své místo ve světě.

4 Praktická část

4.1 Cíl výzkumu

Výzkumem bych chtěla zjistit, jak folklor ovlivnil trávení volného času respondentů a co jim členství ve folklorním sdružení přináší.

Výzkumné otázky:

Jakou roli sehrává folklor ve volném čase a životě mládeže?

Jaké faktory ovlivňují mladistvého při volbě trávení volného času ve folklorním souboru?

Jaký má folklor pro ně význam a co jim přináší?

4.2 Specifika kvalitativního výzkumu

Za kvalitativní výzkum můžeme považovat výzkum, ve kterém nedosahujeme výsledků pomocí statistických metod či jinými způsoby kvantifikace (Švaříček, Šed'ová, 2014, s. 16).

Do 70. let 20. století byl vnímán jen jako doplněk pro kvantitativní výzkum. Nyní platí, že oba výzkumy jsou si rovnocenné a mnohdy se doplňují a výzkumníci je čím dál častěji kombinují (Reichel, 2009, s. 42).

Výzkumníci zejména používají tři typy dat, a to data z rozhovorů, data z pozorování a data z dokumentů. Někteří autoři právě považují tyto tři typy za hlavní rozdíly mezi kvantitativním a kvalitativním výzkumem. V potaz bychom mohli brát i to, že dalším znakem kvalitativního výzkumu je malý počet respondentů (Švaříček, Šed'ová, 2014, s. 15).

Kvalitativní výzkum se někdy považuje za pružný, jelikož, na začátku výzkumník vymezí otázky a v průběhu výzkumu je může modifikovat a doplňovat. Výzkumník pracuje přímo v terénu a vyhledává a analyzuje veškeré informace, které přispívají k zodpovězení předem určených otázek (Hendl, 2016, s. 46).

Hendl (2016, s. 47, 48) uvádí základní charakteristiku kvalitativního výzkumu:

- Provádí se pomocí delšího kontaktu s terénem nebo situací
- Výzkumník se snaží získat jednotný pohled na předmět studie
- Využívá se málo standardizované metody, hlavním nástrojem je sám výzkumník

- Vysvětlit, jak lidé dochází k pochopení toho, co se děje, proč jednají určitým způsobem a jak organizují své denní aktivity, je hlavním úkolem
- Výzkumník analyzuje a interpretuje všechny data, která získal a vytváří podrobný popis toho, co zaznamenal

Reichel (2009, s. 65-67) zase vymezuje zásady kvalitativního výzkumu:

1. Otevřenost ke zkoumaným objektům - jelikož kvalitativní výzkum považujeme za pružný, musíme být schopni reagovat na nové podněty. Otevřenost také znamená upřímnost ke zkoumaným osobám, chovat se eticky a empaticky.
2. Se zkoumanou situací jsme většinou v intenzivnějším a dlouhodobějším kontaktu.
3. Chceme dosáhnout co nejužitečnějšího obrazu problému.
4. Usilujeme o pochopení zkoumané situace a jejích kontextů - nevynechat žádné informace, které by mohli pomoci k vyjasnění problematiky.
5. Při přímém kontaktu s danými osobami je důležité zjistit, jak rozumí různým procesům a prvkům, které tvoří zkoumanou situaci.
6. Od zkoumaného problému bychom se měli snažit udržet určitý objektivní a kritický odstup, ovšem s určitou subjektivitou se počítá.

Právě subjektivitu někteří autoři považují za nevýhodu kvalitativního výzkumu. Domnívají se, že výsledky jsou více ovlivnitelné názory a postoji výzkumníka. Za další nevýhodu určují, že získané informace, díky malému počtu účastníků nelze zobecnit na populaci a na jiné prostředí (Hendl, 2016, s. 48).

4.3 Výzkumná metoda

Jako výzkumnou metodu použijí rozhovor, konkrétně polostrukturovaný rozhovor.

Rozhovor patří mezi nejčastější metody kvalitativního výzkumu. Skládá se z předem připravených otázek. Pořadí otázek nemusí být striktně dodrženo. V průběhu rozhovoru může tazatel otázky částečně modifikovat. Ovšem zodpovězeny musí být otázky všechny. Možné je, aby tazatel pokládal i doplňující otázky (Reichel, 2009, s. 111).

Při sestavování rozhovoru jsem si předem určila jednotlivé oblasti, které se vztahovaly k výzkumným otázkám. K jednotlivým oblastem jsem dále vymyslela otázky tak, abych od respondentů získala potřebné odpovědi.

- Oblasti:
1. Jak se jedinec k folkloru dostal
 2. Vztah jedince k folkloru
 3. Přínos působení ve folklorním souboru

4.4 Výzkumný soubor

O rozhovor jsem poprosila členy přípravy Slováckého souboru Kyjov, ve věku od 15 do 18 let. Oslovila jsem 3 děvčata a 4 chlapce. Rozhovory probíhaly individuálně, většinou v kavárně a čajovně. Nejprve jsem je upozornila na to, že rozhovory budu nahrávat na záznamník, že budou anonymní a po zpracování a vyhodnocení informací budou smazány a jejich jméno nebude uvedeno. S tím všichni souhlasili.

Tabulka č. 1 - přehled respondentů

Respondent č.	Pohlaví	Věk	V přípravce působí od
1	Žena	15	14
2	Žena	16	13
3	Žena	17	15
4	Muž	16	14
5	Muž	18	15
6	Muž	17	15
7	Muž	18	16

4.5 Analýza a interpretace dat

K analýze dat jsem použila otevřeného kódování.

Otevřené kódování „...vede k seznamu témat, jenž pomáhá výzkumníkovi vidět témata v celku a stimuluje ho při hledání dalších témat. Výzkumník tento seznam postupně třídí a organizuje, kombinuje a doplňuje v další analýze.“ (Hendl, 2016, str. 251).

Pomocí něj jsem data roztřídila do následujících kategorií:

1. Činitelé ovlivňující motivaci k působení ve folklorním souboru
2. Ponětí respondentů o folkloru a jejich vztah k němu
3. Postoje respondentů k jejich členství ve folklorním souboru
4. Názor respondentů na zachovávání tradic
5. Moje budoucnost ve folkloru
6. Pozitiva a negativa spojená s působením ve folklorním souboru

Kategorie 1 - Činitelé ovlivňující motivaci k působení ve folklorním souboru

Tabulka č. 2 - kategorie 1

Vlastnosti	Dimenze
Rodiče	Zásadní - nepodstatný
Přátelé	Častý - ojedinělý
Podpora	Úplná - žádná
Vzor	Podstatný - nepodstatný

Většina respondentů se shodla, že se k folkloru dostali skrze rodiče, kteří dříve působili nebo ještě působí v některé ze složek Slováckého souboru Kyjov.

„Tak k folkloru jsem se dostal tak, že ve folkloru působí rodiče. Vedli dětský soubor Kyjovánek, taky vlastně přes nejen to, že ho vedli, ale sami byli aktivní, tatka navštěvuje mužský sbor a mamka ženský sbor, takže již od mládí jsem měl v rodině vzor a byl jsem již od mala aktivní. Ještě než jsem začal navštěvovat nějaký ten soubor, tak jsem chodil třeba jako malý kluk s tatkou prostě v průvodech v kroji se starýma chlapama.“

„Vlastně celá moje rodina někdy působila nebo působí v nějakém souboru, chodili v kroji a tak. Asi to moji rodiče brali, jako samozřejmost, mi přijde. Jako malinkou mě navlekli do kroje a na nic se mě neptali.“

Někteří respondenti se k působení ve folklorním souboru nedostali skrze rodinnou folklorní tradici, ale díky tomu, že je rodiče, už jako předškolní děti zapsali do dětského souboru. Tam je přihlásili především proto, že do něj chodili kamarádi dětí.

„K folkloru jsem se dostala tak, že kamarádky ve školce chodily do Kyjovánku, a tak jsem chtěla chodit také. A tak mě tam mamka přihlásila.“

„Tak k folkloru jsem se dostala tak, že mě mamka přihlásila už ve školce do místního dětského souboru. Začalo nás tam společně chodit více holek ze školky, s kterými jsem se hodně bavila. Také tam se mnou začal chodit i můj mladší bratr.“

Jeden respondent se s folklorem setkal, protože ho rodič přihlásil na hru na housle, poté začal hrát s cimbálovou muzikou. Taneční soubor začal navštěvovat, protože do něj chodila většina jeho přátel.

„...asi když mi bylo asi deset let a mamka mě vlastně přihlásila na housle a začal jsem hrát i v cimbálce, od té doby se nějakým způsobem věnuju folkloru. Potom teda od patnácti let jsem začal chodit do tanečního souboru.“

Především je důležitá podpora. Vzhledem k tomu, že u většiny respondentů, sami rodiče nějakým způsobem působili ve folkloru, nebo děti přihlásili již od mala do dětského souboru, své děti samozřejmě podporují.

„Ano, jelikož k folkloru máme vztah všichni, podporujeme se v tom navzájem.“

„Ano mamka ta je ráda, že chodím. Pravidelně mi chystá kroj, dokonce některé části i sama ušila a vyšila. Prarodičům se to taky moc líbí. Jen tatka je někdy trochu naštvaný, že se do kroje dává moc peněz, ale když jsme měli nějaké vystoupení, tak se chodil na nás vždycky dívat a vozil nás tam.“

O něco horší je to s podporou přátel. Respondenti uvádí, že se především na základní škole setkávali s posměchem od spolužáků. To je ovšem neodradilo, ve folkloru setrvali a nyní již žádný posměch nepozorují, spíše naopak.

„Na druhém stupni základky se mi za to hodně posmívali, protože oni poslouchali One Direction a já nevím co, nikdy jsem se o to nezajímala, a já si prostě radši do sluchátek pustila cimbálku. Posmívali se mi i za to že mám ten folklor vlastně ráda. Asi jsem jim přišla jako člověk z jiné galaxie.“

„No, dříve se hodně smáli, ale teď mě obdivují, dokonce jsem i spolužačky do kroje oblékala.“

„Ani nevím. Dříve se možná našel někdo, kdo si myslel, že je trapné chodit v kroji, ale momentálně ostatním spolužákům to nijak nevadí. Jak už jsem říkal, spoustu z nich, když je nějaká

akce chodí v kroji a někteří i se mnou do přípravky. Řekl bych, že je to teď i trochu móda, chodit v kroji.“

Kategorie 2 - Ponětí respondentů o folkloru a jejich vztah k němu

Tabulka č. 3 - kategorie 2

Vlastnosti	Dimenze
Udržování tradic	Významné - nevýznamné
Zážitky	Zjevné - nepatrné

S výjimkou jednoho respondenta, si všichni pod pojmem folklor představují tradice a s nimi pak spojené jednotlivé zvyky jako hody, tanec, zpěv. Také se jim pod tímto pojmem vybavilo i nářečí, řemesla, kroje a soudržnost lidí.

„Pro mě je to hlavně o připomínání a udržování tradic.“

„Tak určitě tradici, volný čas, trošku možná i smysl života.“

„Tak pod pojmem folklor si představím lidové tradice, tanec, zpěv, hody, soudržnost lidí.“

Uvedli, že na folkloru se jim líbí úplně všechno. Ve folklorní oblasti mají spoustu přátel a zážitků s nimi. Především jsou pyšní, že mohou udržovat naše tradice.

„Tak obecně, že člověk se vlastně může zapojovat do toho, co dřív dělali předkové, rodiče mojich rodičů.“

„Na folkloru se mi líbí vlastně asi úplně všechno. Nevím jak to popsat, prostě muzika, tanec, kamarádi.“

Kategorie 3 - Postoje respondentů k jejich členství ve folklorním souboru

Tabulka č. 4 - kategorie 3

Vlastnosti	Dimenze
Kolektiv	Významný - bezvýznamný
Pohyb	Značný - žádný
Zájmová aktivita	Prioritní - vedlejší

Postoj respondentů k členství v přípravce je velmi pozitivní. Většina z nich folklor a působení v přípravce staví do popředí, většinou hned za rodinu, školu a přátele.

„Moje členství v přípravce jsem okamžitě přeřadila na první místo. Vždy, když to aspoň maličko jde, se snažím dát přednost přípravce a folkloru vůbec, než ostatním aktivitám.“

„Tak na prvním místě je určitě rodina, škola a přátelé a hned následuje folklor a působení v souboru. Vlastně všechno co dělám ve svém volném čase, se točí okolo folkloru.“

Pouze jeden respondent uvedl, že celkově folklor patří mezi jeho hlavní zájmy, ale konkrétně působení v přípravce, úplně do popředí nestaví.

„Tak většina mých koníčků se týká folkloru, ale přípravku úplně do popředí nestavím, asi více mně baví hraní v cimbálce a ježdění na kšefty.“

Respondenti sice mají i jiné zájmy, ale většinou se stejně týkají folkloru. Nebo jsou to takové koníčky, kterým nevěnují tolik času, jako působení v přípravce.

„Dříve jsem ještě hrávala na klavír, chodila do aerobiku, keramiky. Dnes už ale takové koníčky, kterým bych věnovala tolik času, jako souboru, nemám.“

„Ani ne, spíš si rád zahraju na počítači, nebo s kamošama ted' chodíme hrát karty. Jinak opravdu dělám spíš jen folklor.“

Na působení v přípravce mají nejraději jejich kolektiv. Z odpovědí jsem usoudila, že mají mezi sebou dobré vztahy a drží při sobě.

„Určitě kolektiv. Je nás tu dobrá parta lidí, kteří se rádi schází, na zkouškách je sranda. A máme skvělou vedoucí.“

„Tak asi to, že mám tady spoustu přátel. Jsme úžasný kolektiv. Vždycky po zkoušce si jdeme ještě někam sednout a kecáme. Hodně držíme pospolu.“

Dále, co se jim líbí na působení v přípravce je zpěv a tance, které se zde učí a mohou je později využít. Také bylo zmíněno cestování na festivaly a poznávání lidí s podobným zájmem.

„Tak ten tanec, že mám i nějaký pohyb, protože jinak moc sportovní typ nejsem. Pak zpěv a hlavně to, že tady mám spoustu přátel.“

„V přípravce mám ráda náš kolektiv, jsme totiž super kolektiv. Zároveň se naučíme tance, které potom můžeme využít na zábavách při cimbálce nebo dechovce.“

„Když jsem začínal, tak v prvním roce se mi vlastně líbila ta výuka tanců, typických pro náš region, takže to se mi teda líbilo, že jsem se naučil tance, které můžu potom využít, když jdu na cimbálku, možu si zatančit, zazpívat. Potom se mi líbí, když jedeme na nějaký festival, ať už u nás nebo v zahraničí, tak poznávání jiného folkloru, dalších lidí, kteří mají podobné zájmy.“

Kategorie 4 - Názor respondentů na zachovávání tradic

Tabulka č. 5 - kategorie 4

Vlastnosti	Dimenze
Dědictví	Postradatelné - nezbytné
Poslání	Důležité - nepodstatné
Atraktivita	Významná - nevýznamná

Všichni respondenti jsou si jisti, že je důležité udržovat tradice. Odpověď zdůvodnili tím, že je důležité udržovat tradice, především aby se neztratilo povědomí o nich. Aby nevymřelo to, co nám zanechali naši předci.

„Určitě. Je to pozůstalost po našich předcích a je potřeba to předávat dál.“

„Určitě ano. Proč? Tak aby vlastně nevymřely. Aby i za sto let lidi věděli, co to byl fašaňk, hody, Lucky apod.“

„Ano, je. ...protože jsou to tradice, naše babičky, prababičky, všichni to dodržovali, měli bychom tyto tradice předat i našim dětem a vnoučatům, aby měli také šanci poznat co to folklor je.“

Také je důležité, aby se folklor vyvíjel a byl stále lákadlem pro mladé lidi.

„...samozřejmě i důležité i to, že tady ten folklor vyvíjí, což je potom lákadlem i pro ty mladší, že to není něco starého, ale když třeba tady kluci z Kyjova začli tisknout trička, ale nejsou to jen oni, vlastně se to rozšířilo. ... Takže tímto se ten folklor stává atraktivnějším i pro ty mladší.“

Kategorie 5 - Moje budoucnost ve folkloru

Tabulka č. 6 - kategorie 5

Vlastnosti	Dimenze
Časové hledisko	Limitující - nelimitující
Udržování přátelství	Ovlivňující - neovlivňující
Rozvíjení tance	Podstatné - nepodstatné

Všichni respondenti uvedli, že folkloru by se chtěli účastnit i nadále. S působením v přípravce už byly odpovědi různé. Někteří respondenti se budou rozhodovat především na základě toho, kolik budou mít v budoucnu volného času.

„Jak to bude s přípravkou to nevím, bude záležet podle toho, kolik budu mít času. Ale folkloru bych se chtěla věnovat pořád. Jakože chodit na akce a tak.“

„No asi podle toho, kde budu studovat a kolik budu mít času. Zatím to ale vidím dobře, rozhodně bych chtěl pokračovat.“

„No, určitě bych chtěl pokračovat, ovšem záleží na tom, kolik budu mít času.“

Větší část respondentů odpověděla, že pokračovat určitě chtějí.

„Tak podle názvu je jasný, že je to jen příprava pro další soubor, ale ano chtěl bych pokračovat v přípravce i ve folkloru dál, a i z toho důvodu, že tam mám spoustu kamarádů.“

„Působím v přípravce asi tři roky a chtěla bych zůstat, co nejdéle to půjde. I když to asi už nebude příprava, třeba soubor, kdo ví, chci chodit a dál se učit tančit.“

Pro respondenty je také důležité, aby v budoucnu i jejich vlastní děti měly pozitivní vztah k folkloru a pokračovaly v udržování tradic. Ovšem nutit je nechtějí.

„Jasně, moje děti budou vedeny k folkloru už od malička, aby si k němu vypěstovaly minimálně takový vztah jako já. Samozřejmě, pokud opravdu nebudou chtít a nebude je to bavit, nutit je do toho nemůžu.,,

„Já bych chtěl, aby dělali hlavně to, co baví je. Určitě bych je nějakým způsobem k tomu folkloru vedl, podporoval bych je, ale kdyby je to nebavilo, tak bych je určitě nenutil. Kdyby je bavil sport, ať dělají sport, kdyby folklor tak budu rád, ale hlavně ať dělají, co bude bavit je samotné a ne jak chcu já, nechci, aby byli mým obrazem.“

„Ano, určitě je k folkloru povedu. Rád bych, aby třeba také uměly hrát i na nějaký nástroj.“

Kategorie 6 - Pozitiva a negativa spojená s působením ve folklorním souboru

Tabulka č. 7 - kategorie 6

Vlastnosti	Dimenze
Taneční gramotnost	Využitelná - nevyužitelná
Přátelství	Zjevná - nepatrná
Zážitky	Úžasně - nepříjemné
Finance	Ojedinelé - značné
Posměch	Častý - žádný
Sebevědomí	Vyšší - nižší

Respondenti spíše uváděli, že negativa nevnímají. Dva respondenti viděli nevýhodu především v tom, že neměli vlastní kroj, který si museli pořídit. Poslední respondent zmiňoval dřívější posměch spolužáků a nutnost pravidelně docházet na zkoušky. Jako negativum se objevilo i to, že někdy členství v souboru zabírá mnoho volného času.

„Tak asi to, že jsem neměla vlastní kroj a musela jsem si ho všechen pořídit, takže to stálo hodně peněz. A možná i to, že někdy zkoušky zabírají spoustu času, hlavně před vystoupením, nebo když je nějaké soustředění.“

„Tak asi to, že to zabírá čas a někdy se člověku i na tu zkoušku nechce, ale prostě není to jenom o něm, ale má zodpovědnost i za ty ostatní, takže to není jen tak, že si řeknu, že se mi na vystoupení nechce tak prostě nepojedu, takže je tam ta zodpovědnost za celý ten kolektiv. Po ekonomické stránce u mě ani folklor nebyl, protože jak jsem řekl, folkloru se věnuje celá rodina, takže jsem kroj zdědil. A s tím posměchem, tak ale myslím, že čím je člověk starší, tak víc oceňuje to, že se folkloru věnuje.“

„Negativa asi ani ne. Jediné co bylo horší, že jsem neměl vlastní kroj, který jsem si musel pořídit, ale naštěstí není tak drahý, jak u holek.“

4.6 Shrnutí výzkumné části

Ve výzkumu jsem hledala odpovědi na tři hlavní výzkumné otázky.

První otázkou bylo, jaké faktory ovlivňují mladistvého, při volbě trávení volného času ve folklorním souboru.

S odpovědí respondentů jsem vyrozuměla, že je nejvíce ovlivnili rodiče, kteří je přihlásili do dětského souboru. U některých respondentů je působení ve folkloru něco jako rodinnou tradicí, tudíž rodiče byli pro děti vzorem. Rodina všechny respondenty podporuje, aby byli aktivní. Podpora spočívá často i v tom, že dětem pořizují kroj, který je drahý a doprovází je na různá vystoupení. Dalším faktorem, proč respondenti tráví svůj volný čas právě působením v souboru, jsou přátelé. V souboru mají vřelé vztahy, rádi se setkávají na zkouškách, ale také i mimo ně.

Druhým úkolem bylo zjistit, jakou roli sehrává folklor ve volném čase a životě mládeže. Pro všechny respondenty je folklor či členství v souboru prioritní volnočasovou aktivitou, které propadli. Uvádí, že většina toho, co ve volném čase vykonávají, stejně nějakým způsobem souvisí s folklorem. Přesto, že někteří z nich mají i jiné zájmy, tak se působení v souboru snaží věnovat naplno. Všichni by také chtěli i nadále být aktivními členy, a pokud by jim to časové možnosti nedovolily, chtěly by se zúčastňovat alespoň folklorních akcí.

Poslední otázkou bylo, jaký má folklor pro mládež význam a co jim přináší působení v souboru.

Význam spočívá především v tom, že jsou lidmi, kteří se snaží udržet tradice. Je pro ně důležité, aby tradice, které vystihují náš region, nezanikly. I proto by byli rádi, kdyby v budoucnosti i jejich vlastní děti měly k folkloru pozitivní vztah a aktivně se ho účastnily.

Přínosem je pro ně, že získávají určitou taneční i pěveckou průpravu, učí se vystupovat na jevišti, čímž si mohou zvyšovat sebevědomí. Díky souboru se účastní mnohých festivalů u nás, ale i zájezdů za hranice, kde objevují folklor jiných zemí. Působení v souboru jim přináší nové sociální kontakty s lidmi, kteří mají stejný zájem. Respondenti jako největší pozitivum určili kladné vztahy ve skupině. Ve folklorní oblasti mají většinu svých přátel. Negativum viděli v tom, že dříve se jim děti na základní škole posmívali, dnes už však posměch nezaznamenávají. Někteří uvedli, že působení v souboru je aktivitou, která zabírá více volného času a pořízení s údržbou kroje je drahé. Jiná negativa nepocítují.

Z toho, jak respondenti hovořili, jsem poznala, že folklor milují a v jejich životě má nezapomenutelné místo. I když jim někdy zabírá více času, musí pravidelně docházet na zkoušky, či musí vynakládat finanční prostředky na pořízení a péči o kroj, vše jim vynahradí nezapomenutelné zážitky a nová přátelství, která díky působení ve folkloru nacházejí.

Závěr

Jako námět mé bakalářské práce jsem si zvolila téma „Folklor jako způsob trávení volného času mládeže“. Spojení folkloru s volným časem jsem si vybrala kvůli mému studijnímu oboru, kde hlavní náplní studia je volný čas a na folklor jsem se zaměřila vzhledem k tomu, že v této oblasti jsem aktivní téměř dvacet let. Jako malá jsem byla členem dětského souboru a poté jsem navštěvovala soubor pro mládež.

V teoretické části jsem se tedy věnovala folkloru a volnému času. Vymezila jsem, co folklor je, a jak se člení. Poté jsem charakterizovala akce a tradice na Kyjovsku, odkud pocházím a také jsem popsala druhy kyjovského kroje. Volným časem jsem se zabývala ve druhé kapitole, kde jsem také nejprve vysvětlila, co je volný čas, jaké má funkce a faktory, které mohou ovlivnit právě výběr volnočasových aktivit. Protože práci mám specifikovanou na mládež, v poslední kapitole teoretické části jsem vymezila aspekty dospívání.

V empirické části jsem hledala odpovědi na tři výzkumné otázky. Otázky zněly: Jakou roli sehrává folklor ve volném čase a životě mládeže? Jaké faktory ovlivňují mladistvého při volbě trávení volného času ve folklorním souboru? Jaký má folklor pro ně význam a co jim přináší?

Jako výzkumnou metodu jsem použila rozhovor. Protože jsem se v práci zaměřila především na folklor na Kyjovsku, rozhovor mi poskytli členové taneční složky, přípravky Slováckého souboru Kyjov. Všichni respondenti byli velice ochotní a z odpovědí jsem se dozvěděla, že působení v přípravce je jejich velkým koníčkem, ke kterému je přivedli především rodiče. Respondenti mají k folkloru pozitivní vztah a většina dalších aktivit, které ve svém volném čase vykonávají, se k němu i vztahuje.

Pomocí výzkumu jsem zjistila, že mladí lidé vidí folklor jako tradice, které je třeba zachovat a předat dál mladším generacím, aby nezapomněli na to, jak žili dříve jejich předkové. I když je působení ve folklorním souboru mnohdy časově či finančně náročné, vynahradí jim to spousta přátel, které zde našli a mnoho zážitků a zkušeností.

Pomocí odpovědí jsem se tedy dozvěděla, jak folklor ovlivnil trávení volného času respondentů a co jim členství ve folklorním sdružení přináší, a tak se dá předpokládat, že cíl práce byl splněn.

Jsem moc ráda, že se ještě najdou stejní folklorní nadšenci jako já, kteří se snaží udržovat místní tradice a jsou na to pyšní.

Použitá literatura

70 let Slovákého souboru Kyjov, vydalo Sdružení přátel Slovákého souboru Kyjov ve spolupráci s městem Kyjovem, 2012.

CARR-GREGG, Michael a Erin SHALE. *Pubertáci a adolescenti: průvodce výchovou dospívajících*. Praha: Portál, 2010. Rádci pro rodiče a vychovatele. ISBN 978-80-7367-662-9.

HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-473-1.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.

HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 8071789275.

JANČÁŘ, Josef. *Lidová kultura na Moravě*. Ve Strážnici: Ústav lidové kultury, 2000. Vlastivěda moravská, svazek 10. ISBN 80-7275-005-4.

JEDLIČKA, Richard. *Psychický vývoj dítěte a výchova: jak porozumět socializačním obtížím*. Praha: Grada, 2017. Psyché (Grada). ISBN 978-80-271-0096-5.

JOBÁNKOVÁ, Marta. *Kapitoly z psychologie pro zdravotnické pracovníky*. Vyd. 2., přeprac. Brno: Institut pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví, 2002. ISBN 80-7013-365-1.

KOPECKÁ, Ilona. *Psychologie: učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: Grada, 2011-. ISBN 9788024738758.

KRATOCHVÍLOVÁ, Emília. *Pedagogika volného času: výchova v čase mimo vyučovania v pedagogickej teórii a v praxi*. Bratislava: Vydavateľstvo UK, 2004. ISBN 8022319309.

KUBÁTOVÁ, Helena. *Sociologie životního způsobu*. Praha: Grada, 2010. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-2456-0.

LANGHAMMEROVA, Jiřina. *Lidově zvyky: výroční obyčeje z Čech a Moravy / Jiřina Langhammerova ; [photography Jakub Langhammer ; cover and typo Vladimír Vimr]*. Praha: Lidové noviny, 2004. ISBN 8071065250.

LEŠČÁK, Milan. *Úvod do folkloristiky*. Bratislava: Národné osvetové centrum, 2006. ISBN 80-7121-272-5

LISÁ, Lidka a Marie KŇOURKOVÁ. *Vývoj dítěte a jeho úskalí*. Vyd. 1. Praha: Avicenum, zdravotnické nakladatelství, 1986.

MIČKA, Jan. *Folklor nebo folklorismus?* [online]. [cit. 2018-03-23]. Dostupné z: <http://www.folklorweb.cz/clanky/20050225.php>

Ottova všeobecná encyklopedie ve dvou svazcích. Praha: Ottovo nakladatelství v divizi Cesty, 2003. ISBN 80-7181-959-x.

PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-666-6.

PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. Vyd. 3., aktualiz. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6.

REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009, 184 s. Sociologie. ISBN 978-80-247-3006-6.

SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2907-7.

ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka. *Přehled vývojové psychologie*. 3., upr. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. ISBN 978-80-244-2433-0.

ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0644-6.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Základy psychologie*. V Praze: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-0841-9.

VÁŽANSKÝ, Mojmír. *Základy pedagogiky volného času*., Brno: Print-Typia, 2001. 2. doplněné vydání. ISBN 80-86384-00-4.

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 - přehled respondentů

Tabulka č. 2 - kategorie 1

Tabulka č. 3 - kategorie 2

Tabulka č. 4 - kategorie 3

Tabulka č. 5 - kategorie 4

Tabulka č. 6 - kategorie 5

Tabulka č. 7 - kategorie 6

Seznam příloh

Příloha č. 1 - ukázky kyjovského kroje

Příloha č. 2 - přepis rozhovorů

Příloha č. 1 - ukázky kyjovského kroje

Mladé páry v severokyjovském kroji

Zdroj: Slovácký rok v Kyjově [online]. [cit. 4.4.2018]. Dostupný na WWW: <https://slovacky-rok.webnode.cz/album/fotogalerie/kyjov-pary-ve-svatecnim-kroji-jpg1/>

Pár v jihokyjovském kroji

Zdroj: Communication House, s.r.o. [online]. [cit. 4.4.2018]. Dostupný na WWW: http://www.communicationhouse.sk/web_object/kroj-morava-1_b_b.jpg

Dívky v parádním kroji s kacabajkou
Zdroj: vlastní

Stárkovský pár
Zdroj: vlastní

Chlapci v severokyjovském kroji při tanci verbuňk
Zdroj: vlastní

Ženy v pracovním kroji
Zdroj: vlastní

Kyjovský kroj lehký (polosváteční)
Zdroj: vlastní

Muž v zimním kožuchu
Zdroj: vlastní

Mariánské procesí
Dostupné z: Rajce.net [online]. [cit. 4.4.2018]. Dostupný na WWW: http://ousobulky.rajce.idnes.cz/Procesi_do_Kyjova_14.8.2016#DSCN0525.jpg

Krojovaná svatba

Zdroj: Kudy z nudy [online]. [cit. 4.4.2018]. Dostupný na WWW: <http://www.kudyznudy.cz/aktivity-a-akce/akce/folklorni-festival-mistrin-2017.aspx>

Zdobené čepce vdaných žen

Zdroj: Pinterest [online]. [cit. 4.4.2018]. Dostupný na WWW: <https://za.pinterest.com/pin/54043264256005892/?lp=true>

Příloha č. 2 - přepis rozhovorů

Respondent č. 1

Jak ses dostala k folkloru?

Tak k folkloru jsem se dostala tak, že mě mamka přihlásila už ve školce do místního dětského souboru. Začalo nás tam společně chodit více holek ze školky, s kterými jsem se hodně bavila. Také tam se mnou začal chodit i můj mladší bratr.

Takže tě k němu přivedli rodiče?

Ano, mamka.

A myslíš, že by tě folklor lákal, i kdyby tě mamka nepřihlásila do kroužku?

Folklor jsem si úplně zamilovala, ráda si zpívám folklorní písničky a tančím tance, takže možná by mě zaujal i tak.

Věnoval se někdo z tvé rodiny folkloru?

Co vím, tak ne. Vlastně jen babička když byla mladá. Je z vesnice, a když byla nějaká akce tak chodila v kroji, ale že by byla nějak moc aktivní, to se říct nedá.

A podporuje tě ve folkloru rodina?

Spíše ano mamka ta je ráda, že chodím. Pravidelně mi chystá kroj, dokonce některé části i sama ušila a vyšila. Prarodičům se to taky moc líbí. Jen taťka je někdy trochu naštvaný, že se do kroje dává moc peněz, ale když jsme měli nějaké vystoupení, tak se chodil na nás vždycky dívat a vozil nás tam.

A přátelé mimo školu?

No když jsem chodila ještě na druhý stupeň základní školy, tak někteří spolužáci to vnímali jako, že je to trapné chodit v kroji, a že moc neposlouchám populární muziku, ale radši cimbálku. Teď mám pocit, že už to spolužákům nepřijde divné, spíše řeknou, že mi to v kroji sluší a tak. Dokonce dvě spolužačky ze třídy taky chodí v kroji.

Co si vlastně představuješ pod pojmem folklor?

Představuju si tradice. Kroj, hody, zvyky, nářečí, řemesla a tak...

Co se ti líbí na folkloru obecně?

Ty jo, asi všechno. Ráda chodím v kroji, tančím, zpívám. Miluju hodovou atmosféru.

A na působení v přípravce?

Tak opět ten tanec, že mám i nějaký pohyb, protože jinak moc sportovní typ nejsem. Pak ten zpěv a hlavně to, že tady mám spoustu přátel. S některými se znám už od mala a jsme dobří přátelé, docela při sobě držíme.

A na jaké místo stavíš působení v souboru? Máš i jiné koníčky?

Tak na prvním místě je určitě rodina, škola a přátelé a hned následuje folklor a působení v souboru. Vlastně všechno co dělám ve svém volném čase, se točí okolo folkloru.

Předpokládám tedy, že by ses folkloru a přípravce chtěla věnovat i nadále.

Jak to bude s přípravkou to nevím, bude záležet podle toho, kolik budu mít času. Ale folkloru bych se chtěla věnovat pořád. Jakože chodit na akce a tak.

Myslíš si, že je důležité udržovat tradice?

Určitě ano. Proč? Tak aby vlastně nevymřely. Aby i za sto let lidi věděli, co to byl fašaňk, hody, Lucky apod.

Povedeš v budoucnu k folkloru své děti?

Samozřejmě, moc bych si přála, aby měly folklor rády tak jako já.

Co ti působení v souboru přináší?

Tak hlavně spoustu krásných zážitků, zkušeností jak z vystoupení, tak ze zkoušek. Folklor mi přinesl taky hlavně spoustu dobrých přátelství.

Vnímáš i nějaká negativa spojená s působením v přípravce nebo s folklorem?

Tak asi to, že jsem neměla vlastní kroj a musela jsem si ho všechen pořídit, takže to stálo hodně peněz. A možná i to, že někdy zkoušky zabírají spoustu času, hlavně před vystoupením, nebo když je nějaké soustředění. Jinak asi nic.

Dobře, to je vše, mockrát děkuju.

Respondent č. 2

Jak se s k folkloru dostala?

Vlastně celá moje rodina někdy působila nebo působí v nějakém souboru, chodili v kroji a tak. Asi to moji rodiče brali, jako samozřejmost mi přijde. Jako malinkou mě navlekli do kroje a na nic se mě neptali. Chtěli, abych chodila i do kyjovánku, ale ten jsem odmítla. Ve třinácti jsem ale někde viděla tančit přípravku a chtěla tam začít chodit. Tak jsem začla, bez jakýchkoliv tanečních základů. Jak už jsem říkala, vlastně celá moje rodina ve folkloru působí. Babička vedla Kyjovánek, mamka společně s tatškou chodili do Kyjovského souboru, tatka navíc hrál v cimbálce na klarinet. Sestra chodila od malička do Kyjovánku, potom do přípravky Slováckého souboru Kyjov, z tama do souboru a teď tančí v amatérské složce VUS Ondráš.

Takže máš úplně plnou podporu od rodiny?

Ano, jelikož k folkloru máme vztah všichni, podporujeme se v tom navzájem.

A co třeba přátelé mimo folklor, jak na to reagují, že chodíš v kroji, tančíš, zpíváš...?

Na druhém stupni základky se mi za to hodně posmívali, protože oni poslouchali One Direction a já nevím co, nikdy jsem se o to nezajímala, a já si prostě radši do sluchátek pustila cimbálku. Posmívali se mi i za to že mám ten folklor vlastně ráda. Asi jsem jim přišla jako člověk z jiné galaxie.

Co si vlastně představuješ pod pojmem folklor?

Když se řekne folklor, vybaví se mi krásné kroje, hudba a ten kolektiv lidí, které spojuje láska k folkloru.

A co se ti na něm nejvíce líbí?

Na folkloru se mi líbí vlastně asi úplně všechno. Nevím jak to popsat, prostě muzika, tanec, kamarádi.

A na přípravce máš co nejraději?

V přípravce mám ráda náš kolektiv, jsme totiž super kolektiv. Zároveň se naučíme tance, které potom můžeme využít na zábavách při cimbálce nebo dechovce.

A máš i jiné koníčky?

Dříve ano, ale po nastoupení na gympl nemám v týdnu čas na koníčky, není to tak že bych celý týden tančila někde, to ne, ale je tam docela dost učení, takže všechny moje koníčky šly stranou a zůstala jsem jenom u folkloru.

A na jaké místo stavíš působení v přípravce?

Moje členství v přípravce jsem okamžitě přeřadila na první místo. Vždy, když to aspoň maličko jde se snažím dát přednost přípravce a folkloru vůbec, než ostatním aktivitám.

Myslíš, že je důležité udržovat tradice?

Ano, je, hodně, moji vrstevníci si o folkloru myslí, že je to nuda. Nechápu proč, přijde mi, že teď folklor docela upadá. A proč? Protože jsou to tradice, naše babičky, prababičky, všichni to dodržovali, měli bychom tyto tradice předat i našim dětem a vnoučatům, aby měli také šanci poznat co to folklor je.

A jak to vidíš s tvým působením v souboru do budoucnosti?

Působím v přípravce asi tři roky a chtěla bych zůstat, co nejdéle to půjde. I když to asi už nebude přípravka, třeba soubor, kdo ví, chci chodit a dál se učit tančit.

A chtěla bys k folkloru vést i své děti?

Jasně, moje děti budou vedeny k folkloru už od malička, aby si k němu vypěstovaly minimálně takový vztah jako já. Samozřejmě, pokud opravdu nebudou chtít a nebude je to bavit, nutit je do toho nemůžu.

Co ti přináší působení v přípravce?

Působení v přípravce mi přináší hlavně nové přátele a nějakou základní taneční průpravu na zábavy u cimbálu a podobné akce. Navíc je to sranda.

A vnímáš i nějaká negativa spojená s folklorem?

Negativa asi ani ne

To bylo vše, děkuji

Respondent č. 3

Jak ses k folkloru dostala?

K folkloru jsem se dostala tak, že kamarádky ve školce chodily do Kyjovánku, a tak jsem tam chtěla chodit také. A tak mě tam mamka přihlásila.

Věnoval se někdo z tvé rodiny folkloru?

Ano, babička, ale v jiném regionu, ale nepamatuji si, že by mě k němu někdy „tlačila“. Podporuje tě v působení v souboru rodina? G: Ano. Mám ušitý celý nový kroj, který mi rodina zaplatila.

A co přátele mimo folklor, jak reagují na to, že chodíš v kroji, tančíš, zpíváš apod?

No, dříve se hodně smáli, ale teď mě obdivují, dokonce jsem i spolužačky do kroje oblékala.

Co si vlastně představuješ pod pojmem folklor?

Tak určitě tradice, volný čas, trošku možná i smysl života.

Co se ti líbí na folkloru?

Nejvíce se mě líbí právě tradice, kroje, cimbálky, zábavy, lidé, kteří jsou do folkloru stejně zapálení jako já.

A na působení v přípravce tě baví co?

Ráda tančím, takže tanec, kamarádi, legrace.

Na jaké místo stavíš členství v souboru?

Určitě někam do popředí.

Máš i jiné koníčky?

Dříve jsem ještě hrávala na klavír, chodila do aerobiku, keramiky. Dnes už ale takové koníčky, kterým bych věnovala tolik času, jako souboru, nemám.

Myslíš si, že je důležité udržovat tradice? Proč?

Určitě. Je to pozůstalost po našich předcích a je potřeba to předávat dál.

Jak to vidíš s tvým působením v souboru do budoucnosti?

Určitě bych tam chtěla být, co nejdéle to půjde.

Povedeš k folkloru v budoucnu i své děti?

Ráda bych, ale člověk nikdy neví, kde se v budoucnu ocitne.

Co ti celkově působení ve FS přináší?

Tak především přátele. Jsme tu úžasná parta, máme se rádi a někteří jsme toho spolu už spoustu zažili. Mám nezapomenutelné zážitky z festivalů, zájezdů a tak.

Vnímáš i nějaká negativa spojená s folklorem a působením v souboru?

Asi ani ne. Tak to je vše, děkuji

To bylo vše, děkuji.

Respondent č. 4

Jak ses k folkloru dostal?

Tak k folkloru jsem se dostal tak, že mě mamka přihlásila do dětského souboru Kyjovánku, už někdy ve školce.

A myslíš, že by sis působení ve folkloru vybral i sám jako volnočasovou aktivitu?

Možná ano, ale asi až v pozdějším věku, pod vlivem spolužáků, protože teď je nás ve třídě celkem dost, co chodí v kroji.

A věnoval se někdo z tvé rodiny folkloru?

Nee, nevěnoval, jsem vlastně takovým průkopníkem

No až, když rodina není folklorní, podporuje tě v tom?

Ano, rodina mě hodně podporuje. Naši jsou rádi, že dělám nějakou aktivitu, která mě baví, a nesedím jen u počítače.

A co přátele mimo folklor, jak reagují na to, že chodíš v kroji, tančíš, zpíváš a podobně?

Ani nevím. Dříve se možná našel někdo, kdo si myslel, že je trapné chodit v kroji, ale momentálně ostatním spolužákům to nijak nevadí. Jak už jsem říkal, spoustu z nich, když je nějaká akce chodí v kroji a někteří i se mnou do přípravy. Řekl bych, že je to teď i trochu módy, chodit v kroji.

Co si vlastně představuješ pod pojmem folklor?

Tak asi tradice. Především se mi vybaví hody a mlácení kačera, taky

Co se ti líbí na folkloru?

Asi to, jak lidé drželi dříve pospolu a my v tom tak trochu pokračujeme.

A na působení v přípravce tě baví co?

Tak asi to, že mám tady spoustu přátel. Jsme úžasný kolektiv. Vždycky po zkoušce si jdeme ještě někam sednout a kecáme. Hodně držíme pospolu.

A máš i jiné koníčky?

Ani ne, spíš si rád zahraju na počítači, nebo s kamošama teď chodíme hrát karty. Jinak opravdu dělám spíš jen folklor.

Na jaké místo stavíš členství v souboru?

Přípravku stavím asi hned do popředí, protože většina mých aktivit se točí okolo folkloru.

Myslíš si, že je důležité udržovat tradice? Proč?

Určitě, tak aby úplně nevymřely. Aby mladí věděly, co je to kroj a tak.

Jak to vidíš s tvým působením v souboru do budoucnosti?

No, určitě bych chtěl pokračovat, ovšem záleží na tom, kolik budu mít času.

Povedeš k folkloru v budoucnu i své děti?

Určitě je bych je chtěl k folkloru vést, ale pokud nebudou chtít, tak se nedá nic dělat.

Co ti celkově působení ve FS přináší?

Tak především teda ty kamoše, jak jsem říkal. Také to, že jsem se naučil tančit, mám nějakou fyzickou aktivitu, jsem schopen zaspívat i sólově před lidma, což je úplně super.

Vnímáš i nějaká negativa spojená s folklorem a působením v souboru?

Negativa asi ani ne. Jediné co bylo horší, že jsem neměl vlastní kroj, který jsem si musel pořídit, ale naštěstí není tak drahý, jak u holek.

Tak to je vše, mockrát děkuji.

Respondent č. 5

Jak ses dostal k působení v přípravce, jak si se o folkloru dozvěděl?

Tak k folkloru jsem se dostal tak, že ve folkloru působí rodiče, vedli dětský soubor Kyjovánek, taky vlastně přes, nejen to, že ho vedli, ale sami byli aktivní, taťka navštěvuje mužský sbor a mamka ženský sbor, takže již od mládí jsem měl v rodině vzor, takže již od mala jsem byl aktivní. Ještě než jsem začal navštěvovat nějaký ten soubor, tak jsem chodil třeba jako malý kluk s taťkou prostě v průvodech v kroji se starýma chlapama, takže již od mládí. Další věc je, že pro náš kraj je folklor jednou z hlavních činností, kterou tady člověk může vykonávat a kterou se město prezentuje, je vlastně všude přítomný.

Takže předpokládám, že rodiče tě podporují, jsou rádi, že se folkloru věnuješ

Ano.

No a myslíš, že kdyby tě k folkloru nedovedli rodiče, že by sis ho vybral i sám jen tak od sebe jako volnočasovou aktivitu?

No, to je samozřejmě těžko říct, ale nevím, jestli už třeba na základní škole, protože tam jsem neměl nikoho, kdo by dělal do folkloru, ale pot na střední už několik spolužáček dělalo do folkloru, tak je dost možné, že po jejich vzoru bych začal.

Zmínil si spolužáky, jak teda spolužáci nebo jiní přátelé, kteří se ve folkloru neangažují, jak na to reagují, že chodíš v kroji apod.?

Tak dřív na té základní škole to někteří komentovali posměšně, že prostě chodím nahastrošený v kroji a přišlo jim to takový trapný, ale potom už v tom starším věku už to spíše podporovali, a když teda nechodili jako sami do nějakýho souboru, tak byli aktivní aspoň na hodech a na podobných akcích, takže tam už ta podpora nebo porozumění bylo větší.

A co si vlastně představuješ pod pojmem folklor?

Pro mě je to hlavně o připomínání a udržování tradic.

A to se ti na tom i tak nejvíce líbí nebo něco jiného?

Jo, to se mi na tom líbí. Potom vlastně z chození to těch souborů vzešlo spoustu přátelství, mám zde spoustu opravdových kamarádů, ale líbí se mi vlastně to udržování tradic, považuji to vlastně za důležité, připomínat si minulé zvyky a vlastně líbí, když dodneška potkávám ty staré tetiny v kroji.

No a na působení v přípravce, co tě na tom nejvíce baví?

Když jsem začínal, tak v prvním roce se mi vlastně líbila ta výuka tanců, typických pro náš region, takže to se mi teda líbilo, že jsem se naučil tance, které můžu potom využít, když jdu na cimbálku, možu si zatančit zazpívat. Potom se mi líbí, když jedeme na nějaký festival, ať už u nás nebo v zahraničí, tak poznávání jiného folkloru, dalších lidí, kteří mají podobné zájmy.

No a máš i jiné koníčky mimo folklor?

Tak jezdím třeba na kole, ale spíš se moje koníčky točily kolem folkloru.

Takže je takovým prioritním, hlavním zájmem?

Jojo

No a máš pocit, že je důležité udržovat tradice?

Myslím si, že to důležité je, je samozřejmě i důležité i to, že tady ten folklor vyvíjí, což je potom lákadlem i pro ty mladší, že to není něco starého, když třeba tady kluci z Kyjova začli tisknout trička, ale nejsou to je oni, vlastně se to rozšířilo. Folklor vstupuje do módy čím dál tím víc. Takže tímto se ten folklor stává atraktivnějším i pro ty mladší.

A jak to vidíš s působením v přípravce do budoucnosti?

Tak podle názvu je jasný, že je to jen příprava pro další soubor, ale ano chtěl bych pokračovat v přípravce i ve folkloru dál, a i z toho důvodu, že tam mám spoustu kamarádů.

No, a když zamíříme ještě do vzdálenější budoucnosti, tak třeba své vlastní děti bys vedl k folkloru?

Samozřejmě bych je do toho nechtěl nutit, ale byl bych rád, kdyby taky chodili v kroji, měli k němu nějaký vztah. No byl bych za to rád.

A když to teda shrneme, tak co ti folklor a působení v přípravce přináší?

Folklor mi přináší spoustu krásných zážitků, ať na zkouškách, festivalech, vystoupení, a ani to nemusí být vystoupení, ale když se parta sebere a jede někam na festival, pobavit se tam. Protože někdy jsou zkoušky i fyzicky náročnější je to pro mě i určitá forma cvičení a uvolnění.

Vnímáš i nějaká negativa, krom teda toho, že jsi už zmínil, že nějací spolužáci se dřív smáli?

Tak asi to, že to zabírá čas a někdy se člověku i na tu zkoušku nechce, ale prostě není to jenom o něm, ale má zodpovědnost i za ty ostatní, takže to není jen tak, že si řeknu, že se mi na vystoupení nechce tak prostě nepojedu, takže je tam ta zodpovědnost za celý ten kolektiv. Po ekonomické stránce u mě ani folklor nebyl, protože jak jsem řekl, folkloru se věnuje celá rodina, takže jsem kroj zdědil. A s tím posměchem, tak ale myslím, že čím je člověk starší, tak víc oceňuje to, že se folkloru věnuje.

Tak to bylo vše, moc Ti děkuji.

Respondent č. 6

Jak si se o folkloru dozvěděl?

Ono to nebylo těžké, jelikož žiju v Kyjově a o folkloru tady ví každý a folkloru jsem se začal věnovat, asi když mi bylo asi deset let a mamka mě vlastně přihlásila na housle a začal jsem hrát i v cimbálce, od té doby se nějakým způsobem věnuju folkloru. Potom teda od patnácti let jsem začal chodit do tanečního souboru.

A proč sis vybral působení v přípravce jako volnočasovou aktivitu?

Asi protože tam byla většina mých kamarádů. Já: takže teda přátele tě dovedli? V: ano, ano.

A z rodiny se někdo věnoval folkloru?

U nás z rodiny se folkloru nikdo nevěnoval a v současné době, kromě mě se ani nikdo nevěnuje.

A podporují tě rodiče?

Ano rodiče mě dost podporovali a podporují ve folkloru.

No a co třeba přátelé mimo folklor, jak reagují na to, že chodíš v kroji, vystupuješ a tak?

Nevím, asi tady, kde žiju, jim to asi přijde normální. A myslí si, že je to pěkná aktivita.

Takže to přijímají pozitivně? Ano, určitě pozitivně.

A co si představíš pod tím, když se řekne folklor?

Tak pod pojmem folklor si představím lidové tradice, tanec, zpěv, hody, soudržnost lidí.

A co se ti na tom asi tak nejvíce líbí?

Asi tu soudržnost lidí. Mám tady spoustu přátel, se kterými se setkávám i jinde než na zkouškách a vystoupeních, jsme docela dobrá parta.

A na působení v přípravce tě baví co?

Na působení v přípravce mě baví to, že tam zpívám, tančím a mám tam kamarády.

A máš i jiné koníčky mimo folklor?

Mám, jsem myslivec, takže se věnuju myslivosti.

A na jaké místo stavíš působení v přípravce?

Tak samozřejmě na prvním místě je škola, rodina a potom příprava folkloru a ta myslivost.

Jak to vidíš do budoucnosti s působením v souboru?

S mým v působení v přípravce? No zatím úplně nevím, teď je tam taková složitější situace, tak nevím, asi ještě uvidím. Ale obecně folkloru, bych se rád věnoval i nadále.

No a máš pocit, že je důležité udržovat tradice?

Já si myslím, že je to důležité. A uměl by si to zdůvodnit? Tak asi to, že i mladší generace by měli vědět, jak se tu dřív žilo.

No a v nějaké té vzdálenější budoucnosti, chtěl by si k folkloru vést i své děti?

Já bych chtěl, aby dělali hlavně to, co baví je. Určitě bych je nějakým způsobem k tomu folkloru vedl, podporoval bych je, ale kdyby je to nebavilo, tak bych je určitě nenutil. Kdyby

je bavil spor, ať dělají spor, kdyby folklor tak budu rád, ale hlavně ať dělají, co bude bavit je samotné a né jak chcu já, nechci, aby byli mým obrazem.

Tak celkově, když to shrneme, tak co ti působení v souboru přináší, co ti to tak nejvíc dává?

Tak v současné době tam mám hlavně kamarády. Ale myslím mi to dalo hodně. Vlastně dřív vystupování jsem se vlastně přestal bát vystupovat před lidma, tak nějak ten strach se zmenšil, už mi to tolik nevadí. Taky mluvit před lidma nebo zpívat, tančit, takže asi to mi nejvíc dalo a pak, že jsem se celkově víc lidem otevřel, protože jsem byl hodně introvert. Máš třeba i větší sebevědomí? Jo.

A vnímáš i nějaká negativa spojená s působením v souboru?

Asi ani ne.

Tak moc děkuji, to je vše.

Respondent č. 7

Jak ses k folkloru dostal?

K folkloru mě přivedli rodiče, vlastně mamka zpívá v ženském sboru a sestřenky chodily taky do souboru. Vlastně už jako dítě, mohlo mě být tak šest let, jsem začal chodit do dětského souboru Kyjovánku a pak mne mamka přihlásila na klarinet a začal jsem hrát i v cimbálce.

A myslíš si, že kdyby tě k folkloru nedovedli rodiče, že by sis zvolil sám folklor jako volnočasovou aktivitu?

Tím už si tak nejsu jistý, možná hraní v cimbálce ano, ale tančení asi spíš ne.

A podporuje tě rodina v souboru?

Ano, rodina mne podporuje.

A co kamarádi mimo folklor, co říkají na to, že chodíš v kroji, zpíváš, hraješ v cm?

Já bych řekl, že jim to nijak nevadí. Nikdy se mi za to neposmívali nebo něco takového.

Když se řekne folklor, co si pod tím představíš?

Tradice

A co se ti na folkloru líbí obecně?

Tak obecně, že člověk se vlastně může zapojovat do toho, co dřív dělali předkové, rodiče našich rodičů.

A na působení v přípravce máš co nejraději?

Určitě kolektiv. Je nás tu dobrá parta lidí, kteří se rádi schází, na zkouškách je sranda. A máme skvělou vedoucí.

No a na jaké místo staviš působení v přípravce, máš i jiné koníčky?

Tak většina mých koníčků se týká folkloru, ale přípravku úplně do popředí nestavím, asi více mně baví hraní v cimbálce a ježdění na kšefty.

A myslíš si, že je důležité udržovat tradice?

Já si myslím, že to důležité určitě je. Já: a dokázal bys to zdůvodnit? Tak byla by to škoda, kdyby to všechno zaniklo.

Jak to vidíš do budoucna s působením v přípravce?

No asi podle toho, kde budu studovat a kolik budu mít času. Zatím to ale vidím dobře, rozhodně bych chtěl pokračovat,

A třeba jednou tvé děti povedeš k folkloru?

Ano, určitě je k folkloru povedu. Rád bych, aby třeba také uměly hrát i na nějaký nástroj.

A co ti tak celkově působení v přípravce přináší?

Určitě nějakou taneční gramotnost, kterou můžu pak využít na určitých akcích v okolí.

A vnímáš i nějaká negativa spojená s působením v souboru či folklorem?

Asi mne ani nic moc nenapadá. Spíš asi ne.

Tak moc děkuji, to bylo vše.